

AKATALPA

Ekim 2011 - Sayı 142

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Osman Serhat ERKEKLİ

AKŞAM

Kaç şair öldü son günlerde
Kaç bulut zincirlendi, dağıldı
Hemşireler izbe hastanelerde
Bir macun gibi mincıkladı ruhumu

Da kurtulamadım
Şairler öldüler
De kurtulamadılar
Cehennem zebanisi gibi bir soru zihinde

Varlık-yokluk-hiçlik-Tanrı
Annemin babamın ruhları bunların neresinde
Ben bu sorunun neresindeyim
Akşam oluyor bu günlerde hazan oluyor
Kuşlar bir başka ezana yetişir gibi uçuşuyor

25 Ağustos 2011

Metin FINDIKÇI

ESRİK

Taşın harflerinden oluşur surun bedeni
İçinde yaşlanır nar ağacı, dibinde oynayan
Çocuğun pantolon ceplerinden sarkar
Yaz güneşi ve koruk salkımlar/

Sular içinde geçer bütün yaz
Uzakta yanık gülün kirpikleri
Çölün tozunu taşır rüzgâra
Evrimini tamamlar elindeyse gül/

Kaplanın gözlerinde gece derinleşince
Gül kendini bol sulardan esirgemez, çarşılar
Kış gibi kepenklerin ardına gizler vahşetini
Elleri dalgalarla kıyısını okşar/

Surun dibine inince
Güneş, koruk salkımları uyanır
Akide şekerleri cam bir kâsede
Eşikte bekleyen bir kedi/

Her ikindi kendi zamanını sunar
Tüketilen ne varsa eski bir konsolun
Paşlı aynasında,
Rüzgâra demir atar bindiği gemi

İzzet GÖLDELİ

KAFES

aklın attığı ilmiklerle
bir pencere olma hevesindeydi
koyulurken yola

çıkamadığı bir kafes olmuştu
ördüğü
yol boyunca

KÛFİ

sesleri indirir
büyüsünü salar uyku

irkilen gövde yatıştır
dokunuşuyla kalemin

kalmaz hayalet ışık
kandil dibinde

-sinsi su
götür karkasını gecenin

Tahir Abacı, Alp Arslan Akman, Suat Kermal Angı, Serap Aslı Araklı, Gökhan Arslan, Erman Bazo, Engin Berk, Hakan Bilge, Yılmaz Bozan, Ahmet Cemil, Hüseyin Avni Cinozoğlu, Ünsal Çankaya, Ergül Çetin, Ersun Çıplak, Özlem Çiçek, Fuat Çiftçi, Aslı Dağeri, Deniz Dengiz, Erdiñ Dinçer, Oresay Özgür Doğan, Gültekin Emre, Abdullah Eraslan, Z. Ersin Erdem, Mehmet Erikli, Osman Serhat Erkekli, Metin Fındıkçı, İzzet Göldeli, Zeynep Güngör, Adil İzci, Korkut Kabapalamut, Ozan Kaçar, Pınar Kocabay, Özge Kocatürk, Yağmur Mercanoğlu, Erhan Mındız, Salim Nacar, Mine Ömer, Musa Öz, Seyhan Özdamar, Mert Öztürk, Mehmet Rayman, Onur Sakarya, E. Sema Sezen, Kâzım Şahin, Volkan Şenkal, Tuncer Uçarol, Pınar Uysal, Güntürk Üstün, Yasemin Yaşar, Halim Yazıcı, Ali Galip Yener.

DÜZYAZI BİÇİMLİ ŞİİRİN ÇEŞİTLENMELERİNE DAİR

Tahir ABACI

Walt Whitman, on yaşında okulu bırakmış, çeşitli işlerde çalışmış, “ayaktakımı” ile düşüp kalkmış, bir ara sokaklarda kendi kitaplarını satarak geçinmeyi denemiş bir şair. Bu konununun bir uzantısı sayılabilecek, uzun ve sarkan dizelerle yazdığı “resitatif” şiirler lirik öğeler kadar demokratik / toplumsal çağrılar da içerir. Döneminin eleştirmenleri onu pek de şairden saymak istemezler ama her baskısında biraz daha genişleyen *Çimen Yaprakları* adlı şiir kitabı hayli popüler olur. (19. yüzyıl sonlarında ölen Whitman, Türkiye’de asıl olarak 1950’lerde ilgi görür, o yıllarda yayımlanan pek çok dergide, antolojide şiirlerine rastlanır. Dönemin kimi şairleri üzerinde gerek biçim, gerek içerik düzleminde belirgin etkileri de olmuştur.)

Arthur Rimbaud, çok genç yaşta şiirleriyle ünlenir, göçebe bir hayat yaşar ve bu hiperaktif koşu şiirlerine de yansır. Verlaine ile bozuşmasının ve onun tarafından tabanca ile yaralanmasının ardından gelen yalnızlık günlerinde kaleme sarıldığında ise yine ritmik şiirlerindeki gibi koşar adım, ama düzyazı biçimli, paragraflı parçacıklar halinde *Cehennemde Bir Mevsim*’i yazar, bir bakıma dizeli şiirlerinden daha fazla önemsenen, daha fazla etkisi olan bir metin ortaya koyar.

Babasından kalan mirası har vurup harman savururcasına tüketmeye koyulan Baudelaire, mahkeme kararıyla kısıtlanınca işi sanat eleştirmenliği yapmaya dökmüş, bu arada Meryon’un resimlerinden övgüyle söz etmiştir. Bunun üzerine kendisinden Meryon’un “Paris Görünümleri” adlı albümü için de yazılar yazması istenir. Baudelaire, bunu “Parisli bir aylak’ın felsefi düşlerini on, yirmi, ya da otuz satırla ortaya koyması için fırsat” sayar. Gelgelelim, Baudelaire’in felsefi düşleri değil, gravürlere odaklanmış görüşler istenmektedir. Kimi metinlerin Paris’i odak alması da yeterli sayılmaz. Baudelaire de metinlerini “Yalnız Gezgin” ya da “Parisli Gezgin” adıyla bağımsız bir kitap olarak yayımlamayı düşünür, ama sonradan *Paris Sıkıntısı* adıyla yayımlar. Bu düzyazı biçimli şiirler toplamı, onun *Kötülük Çiçekleri*’yle eş değer bir ilgi görür.

Blaise Cendrars, bir şiirinde vurguladığı üzere içinde “köylüler, yarığıklar, noterler, gezginler, ozanlar” bulunan karışık bir soydan gelmektedir. Dahası annesi İskoçyalı, babası İsviçrelidir. O da erken yaşında yollara düşer, Rusya’yı boydan boya geçer, değerli taşlar alıp satar. Sonra da bütün bunları anı anlatır gibi şiirlerinde anlatır, kuşkusuz sık sık yanıp sönen imgelerle, gerçek ötesi metaforlarla harmanlayarak. Öyle ki, ondan yaşlı ve on beş yıl önce şiire başlamış olan Apollinaire, onun Transsibiryaya Ekspresi yolculuğunu anlatan ünlü şiirinden kimi dizeleri bire bir kendi şiirine aktarmış, altına da utanıp sıkılmadan eski bir tarih atıvermiştir. Cendrars, izleyen çok sayıdaki kitabında da düzyazı biçimli şiirin hemen her çeşidini (resitatif, paragraflı, anekdot, teatral...) denemiştir.

Alexis Saint – Leger ya da bizim bildiğimiz adıyla Saint-John Perse, sadece adıyla değil neredeyse kişiliğiyle de “iki uçlu” özellik gösterir. Diplomat – politikacı olarak 1950 öncesinde Fransa’nın dış ilişkilerini yönlendirmiş en önemli kişiliklerden biri sayılır. Onun bu çift kişilikli hayatının çelişkilerini Roger Garaudy’dan okumuştuk. (Garaudy’nin “gerçekçilik açısından” Kafka, Picasso ve Perse’i irdeleyen metinleri, 1960’larda dilimize çevrilmiş, o kaynak kıtlığında erken çeviriler olarak etkili olmuştur.) Perse’te, düzyazı biçimli şiirin artık bütünüyle ‘yerleşik’ bir hâl aldığını, arada başvurulan bir tarz olmaktan çıkıp ‘esas’ tarz olarak kullanıldığını görüyoruz.

Aragon, şair olduğu kadar çok sayıda romanın da yazarıdır. Kendisi romanda “sosyalist gerçekçilik”i ilk deneyimleyenlerden biri olduğunu savunur ama çoğu metni gerçeküstücülükten de izler taşır. Dolayısıyla onun anlatılarında şiire, şiirlerinde anlatıya gidip gelmeler bir bakıma doğaldır. Sözelimi, Said Maden çevirisinden okuduğumuz *Elsa’ya Şiirler* toplamı ile *Anicet* romanı sanki aynı süreçleri anlatır gibidir. *Elsa’ya Şiirler*’de uzayıp sarkan dizeler kadar, paragraflı kesitler, hatta “Elsa’nın Odası” başlıklı “tek perdeli ve düz yazılı oyun” da yer almıştır. Dahası, bu birkaç sayfalık “oyun”da perde dizeler arasında iniverir.

Belki Eski Yunan’ın ve destan geleneğinin kalıntısı, Yunan şiirinin de düzyazı biçimli şiire özel bir yakınlığı ve yakınlığı olduğu söylenebilir. Kavafis, Elitis, Seferis yine de olgunun dizeli şiire kaçan tarafında dururken, Ritsos daha belirgin biçimde “konuşur gibi” söyler şiiri.

Düzyazı Biçimli Şiirin Türkiye Serüveni

Nâzım Hikmet, 1962’de *Le Monde* gazetesinde yayımlanan bir söyleşisinde şöyle diyor: “Şiirde iki hat üzerindeyim. Birinci hat, dökümanter şiir yapmak istiyorum. Röportaja bağlı dökümanter şiir. Bu, gazeteciliğin, dökümanter sinemacılığın ve şiir dilinin bir sentezi olsun istiyorum. Çevremdeki dünyayı konkre (somut) olarak keşfetmek istiyorum. İkinci hat, insan ruhunun coğrafyası olacak bir şiir, yani insan ruhunun ne felsefe, ne de psikanaliz tarafından girilmemiş köşelerine kadar sokulacak bir şiir yapmayı deniyorum.” Alıntıyı, Fahri Erdinç’in *Diriler Mezarlığı* adlı hikâye kitabına (Hür Yayınları, 1969) yazdığı önsözden yaptım, dolayısıyla çeviri de Erdinç’e ait. Fahri Erdinç, iki yerde parantez açarak Nâzım Hikmet’in sözlerine ekleme yapıyor ve onun birinci çizgideki çalışmalarına “Politik omurgalı lirizmi somutlaştıran şiirleri, *Bedreddin Destanı*, *Kuvayı Milliye Destanı* ve *İnsan Manzaranı* gibi”, ikinci çizgideki çalışmalarına “Mantık gereği ve sırası gözetmeden, insan kafasının düşünme sırasızlığınca, ileri-geri atlama çevikliğince, bu türlü öze uygun bir düşlü şiir biçimi. ‘Saman sarısı’ ‘Havana röportajı’ gibi” örneklerini veriyor. Gerek Nâzım Hikmet’in, gerek Fahri Erdinç’in sözleri, aslında düzyazı biçimli şiirin çeşitlenmelerinin boyutlarını ortaya koyuyor. Nâzım Hikmet’te bu boyutların çok daha geniş olduğu da eklenmeli. Gerçi anılan konuşmasının devamında daha çok sinema eserlerine özendiğini söylüyor ama onun şiir kitabı olarak kabul edilen birçok kitabında destan, röportaj, anı, anekdot,

mektup, senaryo, epik sahneler, hatta anlatı ya da roman gibi türlerin rahatlıkla dolaşıldığını görüyoruz. Nâzım Hikmet, bu evrede, bu tarz söylemlerin hepsini şiirlerinde denediği halde resitatif tarzda (konuşur gibi, sesleniş kipinde) ya da iç konuşma tarzında şiir söylememiştir. Onu, daha sonraki bir evrede, modernist şiire yeni bir açılma süreci olarak deneyecek ve “Saman Sarısı” “Severmişim Meğer” “Havana Ropörtajı” gibi şiirler söyleyecek, böylece düzyazı biçimli şiirin hemen bütün örneklerini vermiş olacaktır. Ekleme gereksiz, Nâzım Hikmet, düzyazı biçimine açıldığı şiir kitaplarında da alışıldık dizeli, ritimli şiirlerine de sık sık dönmüş, iki tarzı, dahası düzyazı biçimli şiirin çeşitlenmelerini iç içe kullanmıştır. Dolayısıyla onun şiirinde “iki hatlılık”tan ancak yapısal bir düzlemde ve şiir biçimi ile düzyazı biçimi ayrımı noktasında söz edilebilir. Düz yazı biçimli şiir konusunda ise onda bir “çok hatlılık”tan etmek söz gerekiyor.

Düzyazı biçimli şiirin tek kitap içinde dahi çeşitlenmesi, farklı kiplikler barındırması konusunda bir başka şaire ve bir başka kitaba, İlhan Berk’in 1980’de yayımlanan *İstanbul Kitabı*’na geçelim. Bu kitapta tematik eksenini İstanbul olan ve üç ayrı tarihte söylenmiş üç, hatta dört ayrı şiir düzlemi, daha doğrusu düzyazı biçimli şiir var. 1) “İstanbul” şiirinin 1944’te *Büyük Doğu* dergisinde yayımlanan ilk biçimi. Bu şiir de, ilerde kitabın “leitmotif”i olacak “İşte kurşun kubbeler şehri İstanbul’dasın” dizesiyle başlıyor ama kitaptaki oranda bir “toplumculuk” gözlemlenmiyor, daha çok betimleme ve Tefik Fikretvari bir lanetleme var: “Bu şehir aşktan değil, şehvetten düşüp gebermeye hazır / Genç orospular, ölü padişahlar, hastalar şehri / Rezil İstanbul!” 2) Şairin 1947’de yayımlanan ilk şiir kitabı *İstanbul*’da yer alan dört uzun şiir. Bu şiirlerin daha çok lirik / epik / politik öğeleri harman ederek yol aldığı gözlemleniyor. “Dışarı”dan gelen söyleyen öznenin şehre katılım sürecinin anlatımı, “resitatif” (konuşur gibi) bir tarz ile ilerliyor. 3) Kitaba düşülmüş bir notta yitirildikleri için ilk baskıya giremeyen altı bölümünün bulunarak bu baskıya eklendiği belirtiliyor ve bunlar da bu baskıda bir bölüm oluşturuyor. Bu bölümdeki şiirler de ilk kitapta yayımlanmış bölümlerin tematik içeriğini sürdürmekle birlikte resitatif özellikleri biraz daha az örnekler. 4) Yeni kitabın son bölümünü oluşturan “Mitologyalar”da ise alt alta gelen uzun şiir cümleleri yerine paragraflı düzene geçilmiş, ayrıca metinler söyleşi kipinde değil, yoğun bir bilişsellikten ivme alan ‘ansiklopedist’ özellikte. Kuşkusuz bu söylem, metaforlarla, bağdaştırmalarla, eksiltmelerle “şiirsel” özelliğe de büründürülerek yol alınıyor. Şair, temel aldığı mekânın sınırsızlığının da etkisiyle, bu tarzı ve tematik eksenini çok sevecek, *Pera*, *Galata*, *Şifalı Otlar Kitabı* vd. gibi kitaplarında da sürdürecektir. Görüldüğü gibi, farklı ve görece uzun tarihlerde yazılmış metinleri içerse de, tek kitap içinde bile düzyazı biçimli şiirin birbirine benzemez örneklerine rastlayabiliyoruz.

Oktay Rifat ise, görece birbirine yakın tarihlerde yazılmış şiirlerden oluşan *Elleri Var Özgürlüğün* adlı kitabında dizeli şiirler ile düzyazı biçimli şiirlerini bir araya toplamıştır. Hatta ilerde iyice az dizeyle kısa söylemeye özen göstereceği şiirlerin öncü örnekleri de bu kitapta yer alıyor. Kitabı oluşturan üç bölüm arasındaki yapısal farklılık, bir bakıma çelişki gibi de durur.

Melih Cevdet Anday, 1991 yılında *Cumhuriyet* gazetesinde bir yazı yayımlar: “Düzanlatım Şiiri Nedir?” Aslında ona konuyu esinleyen, Mehmet Yalçın’ın yakınlarda yeni baskısı yayımlanan *Şiirin Ortak Paydası – Şiirbilime Giriş* adlı kitabıdır. (3. baskı: İkaros Yayınları, 2010). Anday, geçmişte “mensur şiir” denilen olguya değinirken kendi deneyimlerini de anımsatır. Anday, daha çok mitolojik destan esinli şiirlerinde düzyazı biçimli şiire açıldı.

Sabri Altınel’in resitatif dizelerle kurduğu, “sesleniş” kipi “leitmotif”ler eşliğinde yol aldığı *Kıraçlar ve Yaban Yazıları* adlı toplamları, İlhan Berk’in *İstanbul*’undan sonra, özellikle yapısal açıdan Whitman etkisini en çok hissettiren metinler. Melih Cevdet’in ve Oktay Rifat’ın *Garip*’ten çıkış niteliğindeki kimi şiirlerinde de Whitman’ın ruhu soluk alıp verir gibidir.

Attilâ İlhan’ın *Belâ Çiçeği* adlı şiir kitabının birinci bölümünde “aysel git başımdan” “sen benim hiç bir şeyimsin” “beni bir kere dövdüler” gibi Attilâ İlhan standardının klasikleri arasında sayılabilecek şiirler yer alıyor. Kitabın ilk iki bölümündeki şiirlerden buram buram bir “chanson” tadı ve bir “Yeni Dalga” filmi tadı geliyor ve şairimiz “şehir şarkıları” söylüyor. Kimi şiirlerde ise Abbas, Ömer Haybo, İbrahim Cura gibi bıçıklıkla entelektüel marjinalite arası ‘uç’larda dolanan kişiliklerin boy göstermesi ‘hikâye’nin de uzakta olmadığını söylüyor. Kitabın ‘cinnetsaray’ şiirinin düzyazı biçiminde yazılmış hikâyemsi birinci ve beşinci bölümleri, kitabı baştan sona saran mecaz / metafor cümbüşünün doruğa çıktığı bölümler. Bu metinlerden, sonuçta - *Savaş ve Barış*’ı okuyup ‘Konusu galiba Rusya’da geçiyor’ diyen kişi gibi - ‘Konusu galiba Beyoğlu’nda geçiyor’ dedirten bir izlenim kalıyor. Sözün kısası, düzyazı biçimli şiir bazen “sarmalama” “berkitme” amaçlı kullanılıyor.

Cemal Süreya, *Papirüs*’ün Şubat 1968 tarihli sayısında, zamanında beni de etkileyen uzunca bir şiir yayımlamıştı: “Kişne Kirazını ve Göç, Mevsim”. Cemal Süreya’nın bildik ritimli diliyle ve dörtlüklerle ilerleyen (tam yedi dörtlük) şiir, birden “İkili, diyordu bir ses, ikili olsun; ikişer ikişer yan yana getirdik sevdiğimiz adları (...)” diye başlayarak ve bir araya gelerek ikilikler oluşturdukları için ivme yaratabilmiş adları, sayıları, olguları sıralayarak koca bir paragrafa döner. Şiir sonra tekrar dizeli yapıya dönüyor ama baştaki dörtlük düzeninde değil, değişken sayıda dizeli öbeklerle ilerliyor. Görüldüğü gibi, dizeli şiir ile düzyazı biçimli şiirin buluşması bazen de kapılıverme, coşarak dizeyi uzatma biçiminde, başka deyişle “taşma” biçiminde oluyor. Aslında “resitatif” şiirlerin çoğu böylesi “melez” bir yapıda ama Cemal Süreya’nın şiirinde tek bir yerde yapılmış olması, tipikliği daha iyi sergiliyor.

Çeşitlilik bu kadarla da sınırlı değil. Sözelimi, Ülkü Tamer, *Sıragöller* kitabında yer alan “Bir Mektup” şiirinde mektup ve bildiri imkânlarından iç içe yararlanarak, benzer bir “taşma” halini şiirin bütününe yayar. Edip Cansever ve Turgut Uyar’da ise durum bir paragrafta özetlenemeyecek kadar çeşitlilik sergiliyor. Onlar sıklıkla “epik” öğeye yer vererek, dolayısıyla “konuşma”ya göndererek kuruyorlar kimi şiirlerini. Kimi metinleri “tiyatroya uyarlanabilir” niteliktedir ve nitekim uyarlananlar olmuştur. Can Yücel’in pek çok şiiri, en çok da içtenlikleri nedeniyle “sohbet” ya da

İHTİMAL

küçük ıslıkla biten şarkı
bulmak istedim seni yargılamadan
rüyaların dibindeki coşku

korkmuştum çitlerin ötesine
kemiklerine varan
dudaklarına inen seslere

seni düşünecektim köşe bucak
görmeden o trene bindiğini
ayağını uzatarak ormanlara

saklanacaktım düşünmeye
incitmeden fincandaki kaşığı
seyrettiğimi bilmeden sen
son gün oturduğun
tam karşımdaki basamağı

dönecektim süslü bahçelere
sana varmaya farklı dillerden

sen toprağında bir denize uzanır
beni düşünmeye kurarsın tüm hayallerini
ya da göğüme bakınır
aranırsın hangi kitabın
ayıracıdır şimdi diye

ve hayvanlar geçer hep bilirsin
bir sınırdan uzağa taşınmaya
çitleri aşan özgürlükleri

ben uzakta okumadığın hayatlarda
köprüleri başka dillerde olan
suları kumu eşeleyenehrin
diğer dudağımı
koyulurum kıyıları gülümsemeye
gemilerin yaralarından çıkıp
taşınırım yeni düşüncelere
kurulmuş hayallerine bir ihtimal
beklenen payda olurum diye

“hasbihal” nitelemesini çağırırlar. Onun şiirlerini düzyazı biçimli şiirin emmisioğlu saymak yanlış olmaz. Ceyhun Atuf Kansu’da ise “konuşur gibi” gelişen metni seyrek dokularla ya da bitirirken bir imgeye bağlayarak orta yol arayışı hissedilir. Cumhuriyetin ilk yıllarında moda olan manzum kahramanlık oyunlarına, fetih destanlarına vb. girmeyelim artık.

Şiirin Deneyimleme Yeteneği ve Düzyazı Biçimli Şiir

“Şiir” der demez gözümüzde canlanan, genellikle dizelerin, başka deyişle tek satıra sığan, bazen hece sayıları dahi eşit şiir cümlelerinin alt alta sıralanmış halidir. Bu görsel ögeye sessel ve anlamsal ögenin de eşlik ettiği, başka deyişle dizelerin bu düzlemlerde de bağlantılı olduğu, bir iç ritim eşliğinde belli bir tematik eksen izlediği var sayılır. Şiirin müzikten henüz ayrılmadığı dönemden miras kalmış bir “şiir” tasarımı ya da algısıdır bu. Dizelerin görece kısa oluşu ve alt alta yazılması da –tıpkı hece sayısı eşitliği, uyak ve ritim gibi– müzik ile hemhal olmuşluğun bir gereği idi. Bütün bunlar “ezber” kolaylığını getirmekteydi. Ama şöyle bir düşünelim, diyelim ki ezgili seslendirilme sırasında metnimizi ezberden değil de, kâğıttan okuyacağız: Kim isterdi birbirini izleyen cümleleri okumayı. Çalgılı bölümleri beklerken ikinci satırı bulmak sorun, bitişini bulmak sorun, bütünü görebilmek ayrı bir sorun. Başka deyişle kâğıttan okurken dahi şiirin dizeli ve alt alta yapısı bir zorunluk gibiydi. Nitekim özünde ‘tahkiye’ye (anlatıya) dayanan destanlar dahi bu yapı içinde söylenmiş ve yazıya geçmiştir. Dolayısıyla, geçmişte “mensur şiir” olarak adlandırılan olgunun ortaya çıkışı, şiir sanatının belli bir evresinde, özellikle de şiir müzikle beraberliğine son verip kendi kanatlarıyla uçar olduktan sonra gerçekleşmiştir. Bu biçimde dize yapısı ‘cümle’ye dönüşüyor ve bu dizeler (yine de dize diyoruz) rahatça, sözün biteceği yere kadar uzuyor, başka deyişle dizenin boyunu şiirin yapısı değil sözün duracağı yer belirliyor.

Öte yandan “mensur şiir” “düzyazı şiir” “düzanlatım şiiri” gibi adlar alan, benim “düzyazı biçimli şiir” diye adlandırmayı yeğlediğim olgu nedense “tek tip” bir biçim olarak algılanır. Oysa, Dünya ve Türkiye şiirinde yaptığımız kuş bakışı gezintinin de ortaya koyduğu üzere, düzyazı biçimli şiiri de, şairleri de ortak bir payda altında toplamak zor. Özellikle şiiri formel bir havsala sığdırmaya çalışan yapısalci eleştiri, şiir ve şiirsel olanın neliği konusunda yapay sınıflandırmalar ve sınırlandırmalar yapmaktadır. Oysa şiir formel yapıları dağıtan bir tür. Düzyazı biçimiyle söylenmiş, kurgulanmış kimi metinleri her şeye rağmen “dize”, her şeye rağmen “şiir” saymamıza yol açan öge de tam da bu noktadan ivme alır. Bildik şiir tanımından sapmanın sağladığı bu ivme, yapısalci analizin sıralı ve donuk yaklaşımına sığmaz. Sözelimi, yapısalci eleştiri, var gücüyle şiir dilinin gündelik dilden farklılığını tanımlamaya çalışır. Oysa şiir, sırası gelir, gündelik dili de hatta mutlak biçimde (sadece onunla sınırlı kalarak) deneyimleyebilir, deneyimlemiştir. Ancak, gündelik dile yaslanmış şiir bir evre (moda) olgusu iken, düzyazı biçimli şiir bir süreklilik ve çeşitlilik ile yol alır. Biçimci yaklaşım, kaba bir indirgemeye anlatıyı yürüyüşe, şiiri valse benzetir. Oysa

değindiğimiz örnekler şiirin de sırasında “yürüdüğünü”, dahası bu yürüyüşün sayısız çeşitlilik içerebildiğini gösterdi. Dizeli şiir kendi içinde nasıl pek çok çeşitlilik barındırıyorsa, düzyazı biçimli şiir de barındırır. Bu ayrım, bana Türk halk müziğindeki yetersiz kırık hava / uzun hava ayrımını anımsatıyor. Bu ayrıma göre, kırık havalar usullü, ritmik, uzun havalar ise usulsüz, “resitatif” sayılıyor. Oysa, “kırık hava” adı verilen ezgiler olsun, “uzun hava” adı verilen ezgiler olsun, inanılmaz bir form çeşitliliği sergiliyorlar ve asla bu tür paydalar altına sığmıyorlar. Hatta, daha düz, daha basit bir tarz sayılan “uzun hava” tanımlı ürünler, “form” açısından daha zengin ve bilen bir kulak bunları kolayca ayırt edebiliyor.

Yazının sonraki bölümlerinde düzyazı biçimli şiir tarzlarına ayrı ayrı yakından bakmaya çalışacağız.

Onur SAKARYA

AĞLAYAN GÜNEŞ

Kanım ve yangınımdın
Yıldım
Soluk soluğa kalmış bir köpek gibi
Tasından su
Gözlerinden ateş içtim

Teşekkürler sevgilim
Yorgun ayaklarımın bir önemi yok
Sesin yanı başımda
Ve terli ellerin

Sustum
“Neden?” dediler
Söylemedim
“Neden?” dediler “Neden sustun?”
Kalbim bir uçurtma
Gökyüzünde yırttım

Bil istedim
Küçük ve aptal kaçamaklarım
Bil istedim
Geceleri ziline zil zurna abanışım
Sana seni sevmediği söylerken
İçten içe bir gayzer gibi patlayışım
Bil istedim
Yalan ve gerçek
Karışsın istedim

Kanım ve yangınımdın
Düşlerini kaygan avuçlarıma bırakmıştın
Kor demir, hüznü taş
Tam da yaza giriyorduk
Sahi biz niye güneşi ağlatıyorduk?

Bıktım...

Özge KOCATÜRK

BU KALP SENİ ÖĞÜTÜR MÜ

Kan sıçradı ışığın ve suyun peşinden şafağı boyunca
bastıkçaküfrü sırtına, bel verdi er'keklığı gecelerin uzvu kadar
fazlasıylaeksik bir tamlıkta avunan apartman yalnızı çocuk
bu kalp seni öğütür mü?

muntazama bu kadar yakın olup ta ruhunun dominoları
nasıl her soyunuşa kış çalar bir rasyonel şizofren?

Yirmili yaşlarını hiç yaşamamış sankisiğg'ardında hayat
kendi meydanına saklanmış herkes gibi
boynunaastığıher yakalılıkta“sonrakine”saplanma telaşı

sonlanan devam kafasındazamanısağmaktan muaf
spektral şehvetlerde salamura oldu umutlu rektum oğlanı.

Yarım haritasına parmak bastığını yitik varışlarında anlar
Barışınkurusıkı yüzünüsırtlamış
“hard porn” hayatındakiher figüran.

Musa ÖZ

İHTİYAR TEKNE

Öyküler yeni, ömürlere kur tümcelerini

Parkasını kim çalmış devrimin hep yoksul
Diye üzülmeye
Sözcük bulaşmış bir geceyi tamamla

Ortasında sabah olan bir yalnızlığı dene

Omzu yaralı ihtiyar tekne
Eli yüzü düzgün bir anıyla çıkıp gelir

Hikâyeni kime gizledin, seninle gelen hikâyeni

Ergendin, kınalarından çıkma derdi annen
Sen bir çocukta kurardın rüzgârını

Yarınları koyma torbana zamana güven

Binlerce bir bulut çömelir gökyüzünde
Çoğul bulutlardan biri
Ellerimi sözüne doğrulturum su yorulunca

Eski yolcusun alfabetiz düşünürsün

Üzümden güz gelir senden ikinci şefkati

Allar sürdün yıllarca sesinin renginde

Nasıl kaldırmalı bu kuşların uçuşlarını
Bir ayrılık gibi uçuyorlar her zaman

Ömür sürmeyi yeni öğrenmiş alınganlığında

Yüksek bayırlar en kanadığın gölgelerdi

Deniz DENGİZ

RÜYA

Anemon'a

Bir rüya izi gözlerimiz kaç uykusuzlukta kurulmuştur
Gölgemin vahasına okunan yeşil dualarda saklandım

Dökülür günler üstümüze o yağmurları bırakır yeniden
Ağrılı damarlarımda önceden ne uçurumlar kırılmıştı

Ben ki kibar semtinde hep çığlıkarla bakardım
Kim yalnızlığım perdesine ilk kalabalıkta inecekti

Hatırlarım usulca şehri, boşluklar dikerim ayrılınca
Kuzeylerine sürüldüğüm bu ülkede çolak bilinirdim

Çığlıkla evden çıkıyorum birbirimize karışmış olabildik
Ben seni yaşadım, bildim, dünyayı böyle böyle yürüdüm

Mart 2binon, Gaziantep

EDEBİYAT-İKTİDAR İKİLEMİNDE ŞAİR

Ali Galip YENER

Burjuva toplumu ve edebiyatı açısından bakıldığında şairlerden entelektüel, politik öncü ya da kurtarıcı rolüne soyunmuş bir lider olmaları beklenmez. Üzerlerinde başlangıçtan bu yana kâhin, görücü, bilici gibi rol modelliği bulunsu, şiir ilk çıkışta din-büyük-fal denkleminde dahil olsa bile, günümüzde şairden beklenen esasen işini iyi yapması, nitelikli şiir verimleri ve ancak işini iyi yapması koşuluna bağlı bir muhalif duruştur. Bu muhalif duruşun da sistem (rejim) karşıtlığı anlamında şart olmadığını, ne var ki şairlerin çoğunlukla toplumsal adaletsizlik vb.ve karşı koydukları söylenebilir. Ama daha farklı ve geniş bir perspektiften bakıldığında şairler-yazarlar burjuva toplumunda entelijensyanın, egemen blok'un hâkimiyetini güçlendirmek için ihtiyaç duyduğu aydınların bir kısmını oluştururlar. Ayrıca şunu baştan belirtelim ki, şairlerin kendilerini tamamen soyutlamaya çalışmaları durumunda bile siyasal-toplumsal olan'dan uzak kalmaları ve yapıtlarının siyasal açıdan okunmasını engellemeleri doğal olarak mümkün değildir.

Edebiyatla iktidar ilişkisine teorik olarak bakarken, okuduğunuz yazı çerçevesinde Antonio Gramsci'nin burjuva toplumunda aydınların rolü sorunu hakkındaki saptamalarını özetlemekle yetineceğim. Gramsci, aydınlar üzerine notlarında, aydınların özerk ve bağımsız bir grup mu oluşturdukları, yoksa her toplumsal grubun kendi öz uzman aydınlar kategorisi mi olduğu sorusuna cevap arar. Gramsci'ye göre bütün entelektüel etkinliğin dışlandığı hiçbir insan etkinliği yoktur: "Her insan, ensonu, mesleği dışında herhangi bir entelektüel etkinlikte bulunur; bir 'filozof', bir sanatçı, bir beğeni adamıdır o; bir dünya görüşüne katılır, bilinçli bir anlaksal davranış çizgisi vardır." (A. Gramsci, *Hapishane Defterleri* -Seçmeler- Çev. Kenan Somer, Onur Yay. 1986, s. 315)

Gramsci, burjuva toplumunda üstyapıda sivil toplum ile devlet katı olarak politik toplum biçiminde iki büyük tabakanın (katın) bulunduğunu, egemen grubun, burjuva hegemonik biçiminin bütün toplum üzerine bu iki kat vasıtasıyla etkin olduğunu belirtir. Aydınları egemen grubun toplumsal hegemonya ile siyasal hükümete ilişkin ast işlevlerini uygulama memurları olarak tanımlar. (s. 318) Böylece aydınlar mitosu, aydın kavramını kutsallaştırma gayreti yıkılmış olur. Aydınlar, bu anlamda entelektüel faaliyeti olan şairler, yazarlar vb. hâkim (iktidardaki) sınıfa göre asla bağımsız değildirler. Aydınlar, iktidarı ele geçirmek isteyen her zümrenin, hâkimiyetini güçlendirmek için ihtiyacı vardır. Aydınların rol dağılımı şöyledir: "Toplumsal egemenlik ve politik hükümet alanında ikincil işlevleri yükleniklerinden, aydınlar hakim zümrenin komileridirler ve bunu iki alanda gerçekleştirirler: a) Temel hakim zümrenin toplumsal hayata verdiği yöne en geniş halk tabakaları tarafından getirilen 'kendiliğinden konsensüs' alanında, b) etken veya edilgen olarak katılmalarını dile getirmeyi yadsıyan gruplara yasal olarak disiplini empoze eden ve 'kendiliğinden konsensüs'ün kaybolduğu zaman hükmetme ve yönetim alanında ortaya çıkacak bunalım anlarını hesap ederek, toplumun bütünü için kurulmuş olan

devlet aygıtı alanında." (Lusin Bağla, "Antonio Gramsci ve Aydınların Rolü Sorunu", *Birikim*, Sayı 23, Ocak 1977)

Şairin işi ve tavrı, yukarıda Gramsci'nin kavramlaştırmasıyla özetlemeye çalıştığım, üstyapının bir parçası olan sivil toplum ve devlet (politik toplum) ile ilişkisi bağlamında iktidar ve hegemonya konusundan soyutlanamaz. Türkçedeki büyük şairlerin hayat ve yapıtlarını düşündüğümüzde, okurun bu yapıtları algılamasından / alımlama biçiminden bağımsız olarak her şairin, burjuva hegemonik ilişkileri karşısında /yanında bir duruşu vardır, tanımlanabilir. Şairlerin edebi iktidar kavramı ile yani edebiyatın içindeki hâkimiyet alanlarıyla bağı konusuna ise, ilginç bir saptamayı anımsatarak geçelim. Sezai Karakoç'un şiir yapıtlarına farklı bir yerden / ideolojiden bakan Ahmet Oktay, Karakoç'u "resmi ideoloji tarafından dışlanan, yazınsal iktidarı dışlayan bir şair" olarak niteler. (A. Oktay, *Şairin Kanı*, YKY, 2001, s. 240) Bu nitelendirme 1983'te yapıldığı için, o günün politik ortamında Oktay, çekinik bir ifadeyle, Karakoç'un bağlanmış (angaje anlamında) ve Nâzım Hikmet'inki kadar ideolojik bir şiir yazdığını öne sürer.

Karakoç'un edebi iktidar tarafından dışlanmasının nedenine gelince, Oktay, Karakoç'un *Leyla ile Mecnun* 'da, "devlet kadar ağır, sabırlı ve öfkeli" derken, faşist devleti değil, dünyasal kardeşliği ve Tanrısal adaleti işaretlemekte olduğunu yazar. Bununla birlikte, o günkü mevcut edebi iktidarın, önemli bir parçası olduğu İkinci Yeni şiiri çerçevesinde, Karakoç'un şiiri etrafında bir sessizlik oluşturduğunu, bir ortak-yaşarlık duygusundan yoksun olan Karakoç'un da bu edebi iktidara bir daha ulaşamadığını vurgular. Sessizliğin sebebinin ise, Karakoç için de -Mehmet Âkif vb. diğer öncülerini gibi- dinin yalnızca mistik değil, aynı zamanda dünyasal bir mesele olarak algılanmasında ve sonuçta "İslâmın devlette tenleşmesinde" bulur. (Oktay, agy, s. 240)

Oktay, denemede Karakoç'un şiirine saygısını sunar ve yazıldığı zamanda olduğu gibi şimdilerde de mistik-metafizik eğilimli, dilererseniz İslâmci diyebileceğimiz şairleri "gerici" etiketiyle mevcut edebi iktidar alanından dışlayan şair ve eleştirmenlerin öfke duyacağı bir iddiaya yer verir: "Şiirin tarihi yazınsal iktidarların yenilgileriyle dolu." (Oktay, agy, s. 250) Denemecinin ileri sürdüğü tutum, şiir yapıtları karşısında nesnel olmanın (bir anlamda estetik özerkliği uygun bulan tutumun) taraf olmayı, eleştirel çözümleme yapmayı engellemediği yönündedir. Öyleyse Karakoç'un İslâmci öğeler içeren şiirinin nitelikli olması bu şiir birikimi karşısında ideolojik-politik eleştirel bir konumlanışı engellemeyecektir. Doğrusu da budur. Ancak bana kalırsa, Cumhuriyet dönemi şiirinde ve şiir eleştirisinde temelde küçük burjuva ideolojisinin korunaklı sınırları içinde oynanan risksiz /bedelsiz bir oyunu anımsatan edebi iktidar mücadelesi, sadece Karakoç'un şiirini değil, kurucu ideolojik paradigma dışındaki her türden poetik itirazı da yadsır görünmektedir.

Kurucu ideolojik paradigma derken neyi kast ediyorum? Oğuz Atay'ın *Günlük*'ünden uzun bir alıntı şimdi gerekli: "[Türkiye'deki sistem-AGY] Batıya olduğu kadar, Doğuya da kapalı bir sistemdir bu. Orta Doğu'dur, Kenar Batı'dır. Ne Doğu'dur, ne Batı'dır. Kafka'nın yeraltında yaşayan hayvanı gibi, kendisine doğru kazılan bir tünelin içindeki bilinmeyen düşmanı korkuyla bekler. Bizim 'ilk günah'ımız belki de budur: Kapalı sistem yaratıklarının dış dünyaya karşı beslediği korkudur. Yaşama korkusudur." (O. Atay, *Günlük*, İletişim Yay. 1987, s. 94) Atay, bu korkuyu temelde "kültür

korkusu” olarak nitelendirir. “İnsanımız”ın bürokratik devlet yapısı karşısında, kuruluştan beri, her zaman suç işlediği halde kendisine taviz verildiğini hissettiği için başı önünde dolaştığını yazar. İlk günahımızın “cezalandırılmayan küçük günahların toplamı” olduğunu belirtir: “Ayrıca devlet de aynı suçluluk duygusu içinde müeyyideleri uygulamaz. Bu bakımdan bağışlayıcıdır. Karşılıklı bir oyundur bu. Bağışlanmayan tek suç, bu oyunu fark etmek, bu oyuna karşı çıkmaktır. Gerçeği aramaktır. Bilim bunun için tehlikelidir, felsefe bunun için tehlikelidir, ‘deneme’ bunun için tehlikelidir, roman ve hikâye bunun için tehlikelidir. Belirli kalıplar içinde kalan şiir bunun için tehlikesizdir. Taklitçi olmayan Batıcılık bunun için tehlikelidir. Gerçeği arayan Doğu bunun için tehlikelidir.” (Atay, *agy*, s. 98)

Oğuz Atay, yukarıdaki satırları *Günlük*’üne 1974’de yazmıştı. O günlerde edebi iktidarın önemsemediği bir romancıydı. Kültür korkusunun bir miktar aşılması ve bürokratik devlet yapısının aşınmasında ancak 1980’lerin kültürel iklim değişimini, Nurdan Gürbilek’in deyişiyle “vitrinde yaşamak” halini ve kapitalistleşme sürecinin hızlanmasını beklemek gerekmişti. Atay’ın, Tanpınar’ın ve sonraları Karakoç’un yapıtlarının gereği gibi değerlendirilmesi / eleştiri yapıtlarına konu edilmesi için 1990’lara ulaşmak gerekti. Edebi iktidarın küçük burjuva ideolojisine dayalı temelinin sarsılması, muhafazakâr üslubun hayatı kuşatması ve kapitalizmin hayatın her alanına nüfuz etmesi ile birlikte, mistik-metafizik eğilimli (İslâmcı) şairlerin yapıtları da iyice görünür oldu. Artık siyasi iktidarın imkânları ile beslenmiş yeni bir edebi iktidar odağından söz etmek mümkündür. Nitelikli bir bireşim arayışı, Doğu ve Batı’nın hakkını aynı anda vererek, Atay’ın deyişini tekrarlırsak eğer, taklitçi olmayan Batıcılık ile gerçeği arayan Doğu’nun sentezine katkıda bulunan bir edebi arayış ise, hâlâ ulaşılması gerekli bir hedef olarak durmaktadır. Elbette bu türden bir hedefi yadsımak da şairlerin hakkı sayılmalıdır.

Walter G. Andrews’un Karakoç’un şiiri üzerine doyurucu analizi, edebi iktidar meselesi üzerine denemenin bitiminde son bir not düşmemizi sağlar. Andrews, Karakoç’un şiirde, Türk modernitesi anlatısında Osmanlı’yı (öteki olan’ı) tanımlayan ne varsa (zorbalık vb.) arızı, önemsiz ve ihmal edilmesi gereken şeyler olarak bir yana bıraktığını ve bu sürecin bir parçası olarak bugünkü Türkiye Cumhuriyeti’ni, “geçmişin metafizik kararlılığını ve geçmişin vaatlerini gösteren sayısız işaretlerle dolu bir mekân olarak yeniden tahayyül et[tiğini]” saptar. (Walter G. Andrews’tan aktaran Hilmi Yavuz, “Sezai Karakoç Üzerine”, *Zaman*, 24. 09. 2008) Böylece Karakoç’un şiiri, “ötesini söylediği” için küçük burjuva kökenli kurucu resmi ideoloji tarafından edebi iktidar alanından dışlanmıştır. Bu şiir toplamı, kendi iktidar alanını geçmişin vaatlerini keşfettiği Cumhuriyet’in mekânları üzerinde kurma yolunda çaba harcamakla yetinmiştir. Türkiye’deki şairlerin, Gramsci’nin betimlediği her üretim tarzına bir ana sınıfın, dolayısıyla bir aydın tipinin tekabül etmesi bağlamında nerede durdukları ve edebi iktidar- siyasal iktidar ilişkisini nasıl değerlendirdikleri ise başka bir yazının konusu olacaktır.

aligalipyener@gmail.com

Seyhan ÖZDAMAR

SUDE

başımı bir ağaca yasladım bir Sure
rüzgâr yapraklardaki emirleri okurmuş

*bir kelebek yoluna cılız bir tırtıl ittim
kisa bir zaman*

her şey akar demiş ya Herakleitos
her şey yeniden yenilenerek akar her şey
öteki olur yerinden bir süre

rüzgâr dilini inandırmak için yaşlı

bir ağacı kökünden yanına çağırırmiş
bir zaman

her şey kısa bir süreymiş yeşil,
yaprak solar beklermiş o anı
salınarak bir yerinden, bilmez kimse

bir ilkokul öğretmenidir tanrı

Salim NACAR

DÜŞDÜNYA

iyi ki bir yapraktan fazlası
düşerken çıkardığı seslerden babam
baharı gözet, dili yudumla, ağrıyı çöz
belki tersinden de okunabilir
çölü geçen sunakta sayılı zaman
ne zaman yağmur şehre ilişse
alırım koynumda keder
taşınır öfkenin kalabalığına
duvarlara sessizce birikirler

bazen uzun gidilir kısaysa bile yol
razı oldum hayattan: sen kalmaya hazır ol!

aşk herşeyin parçası –ne kaldı kumanyada
bir odanın dört yönü –bir de çeltik tarlası
pirinç mi haksızlık mı saatler mi ki birden
dili yok bir anneye perdeler hazırlarken
baktım ki hep varım ben birden iki olmaya

bazen uzun ölünür, kısaysa bile hayat
geri durdum düşümden: gerisi hep küsürat!

bir cezm birleştirir güzü tafsilatıyla
acı sırası geçmiş bir çocuğun yanlışları
masada oyalanır: düş, ölüm ve begonya
bir yağmur şehre ilişse
ilişirim yorgan çeken kışların ben de
o mahur tabiatına
beni bulur, bulaştırır -bir yapraktan fazlası
kimse kurtaramaz artık
ele düşen son yazı

kısaysa bile rüya bazen uzun düşülür
sen kalmaya hazır ol:dünya altımdan çekilir!

TİPOLOJİK YANAŞMA ŞİİRSEL YORUM VE ELEŞTİRİ YETERLİĞİ VE YETKİNLİĞİ ÜZERİNE TİK TAK

Oresay Özgür DOĞAN

Sevgili keyifler okuyucusu, bugün sizlerle nasıl şair-eleştirmen olduğumun tatlı ama hüzünlü ilk adımlarının anılarını paylaşacağım. Lafı uzatmadan hemen öncelere gidiyorum, lütfen okuyunuz.

Bir yıl on beş gün önce: Şeytani bir düşünce.

Artık umut vadeden bir şair, onun da ötesinde yıldızı parlayacak bir eleştirmen olduğumu el âleme duyurmanın zamanı geldiğine kadar verdim. Zaten şiir bahçesinin işlemeli avlusunda kendime küçük bir divan kapmayı öteden beri hayal ediyordum. Nihayetinde meslek lisesi elektrik bölümü mezunu, turizm ve ticaret yüksek öğrenimli, pazarlama yüksek lisans derecesine sahip ve tezenesiz bağlama çalma teknikleri üzerine doktora yapmış genç bir şair olarak hakkımı arıyordum.

Bir yıl on gün önce: Şeytani artçılar.

Şeytani ama güzel düşüncemi uygulamaya koymak için bir şeyler yapmam lazım, ama ne? Acaba eskiyi bir ince liberal-muhafazakâr şemsiye altına alarak övsem mi? Yoksa toplumsal bir kuruma şirin görünmek için masumane duruşla, uyumsuz bir bildiriden imzama mı geri çeksem? Veya başka şeyler? Acaba hem solcu hem sağcı mı olsam? Yoksa mistik mi yuvarlansam?

Bir yıl dokuz gün önce: Küçük artçılar.

Veya provokatif bir dokunuşla tartışma ortamı yaratarak şiirin sanal ve yazılı ortamlarına arzı endam bir yüce, bir ulu ismi mi okşasam? En iyi desteği onlar veriyor. Aman ne çok olasılık var. Yoksa üç beş genç şairi, bir iki de orta yaşlı şairi mi tekmelesem? Yoksa şiirlerimi yayımlamayan bir iki dergiye parmak mı atsam?

Bir yıl sekiz gün önce: Küçük artçılar.

Kendime bir iki söz dinleyen-destekleyici bulmam lazım. Acaba kimi övsem? Şöyle toplumun arabesk memesinden 'sabahın sütünü' içen bir iki kişi. Bulmak da zor olmaz. Evet, evet güzel bir başlangıç olabilir.

Bir yıl yedi gün önce: Yeni başlangıçlar.

En iyisi, işe başlamak... Öncelikle, her şeyden anlayan bir büyüğüme mektup yazıp, yardım istemeliyim. Hem bu yolla ve kısa bir zaman sonra şiirlerim kendiliğinden başköşesine oturur. Sonra gelsin tik tak'lar.

Eylemin ayrıntılarına, artçı düşünceler ürünü, ama dostluk temelli küçük övmeleri de sıkıştırmalıyım. Az daha unuttuyordum, nazımın geçtiği bir arkadaşşıma da poetik yönden beni tanıtan bir eleştiri (!) yazısı yazmasını rica etmeliyim.

İşte her şey bir yıl on beş gün önce bu ikiyüzlü düşüncelerin gelip aklımın şeytan köşesine oturmasıyla başladı. Siz siz olun kötücül düşünceleri aklınıza getirmeyin. Başlı dumanlı

bir dağ oluverirsiniz birden. -Nihayetinde insanız ve şeytan da bir melek.-

Neyse, size işin kaymaklı tarafını sunayım: Sonunda kötü düşüncelerimin kölesi olarak büyüğüme mektubu yazdım. Sıkıntılı ve sorularla ruhumu iğneleyen zaman dilimine girmeme gerek kalmadan ürkek mektubumun cevabı anında geldi. (İnsanlar öğretmeye ne kadar hevesliler ve bu alışlagelmiş bir durum değil.)

Cevabi mektubu sevinçle okudum ve şiir avlusunun bu müstesna insanı büyüğüme saygısızlık etmek istemediğim için hemen bir cevap yazdım.

Bu arada, -kusura bakmayın- yine bir konuya dikkatinizi çekeceğim. Ne demişler: "Yolculuk ederken gözlerinizi yanınıza almayı unutmayın." Evet, sizlerden itinalı bir okuma bekliyorum. Nasıl eleştirmen olduğumun zorlu yolcuğunu içinize çekmenizi istiyorum. Böylece bana olan saygınız daha da artacak. Çünkü ben, hakkım olan ve kanlı bıçağını yanında taşıyan o saygıyı her zaman bekler ve isterim.

Bütün bunları, siz okuyucuların hoşuna gitsin diye yazmıyorum. Şimdiye değin şiir ve yazılarımı okuyucu için yazmadım. Kendim için yazdım. Ki yazılarım, evladiyeliktir ve tarihin berkitilmiş kanavîçesine sarıp sarmalanacak birer vesika niteliğindedir. Bunu ben söylemiyorum. Büyük ozanlar söylüyor. Tanrı onları başımızdan eksik etmesin.

İşte manalı ve vefalı cevabım:

"Saygıdeğer büyüğüm, şiir eleştirisi, yorum, paylaşım ve şiirsel kimlik edinme konularında önemli bir yanlışlığa ve zaman kaybına meydan vermemek için lütfedip bendenizle paylaştığınız engin bilginizi buraya aktarıp doğrulamak istiyorum.

Öncelikle şiirin dikenli yollarından geçtiğinizi söylediğinizde ve maskelerinizin isimlerini saydığımızda anladım ki iş dışarıdan görüldüğü gibi kolay değil. Siz bir dahisiniz.

Sevgisi sırayla ve hoşgörülle paylaştırılmış zamanın entelektüeli, olmak ne güzel bir ayrıcalık.

Efendim, şiirsel eleştiri ve yorum yapabilmek için yetkinlik ve yeterliğe sahip olmak gerektiğini, ancak korkulacak bir durumun olmadığını söylüyor ve öncelikle üç dört aşamadan oluşan bir süreci iyi izlemem ve sürecin gereklerini azami ölçüde yerine getirmemin kâfi geleceğini, şiirsel eleştiri ve yorum yetkinliğinin de kendiliğinden büyüyeceğini söylüyorsunuz.

Lütfen okuyunca şaşırmayın, güzelliğini yeniden yaşamak için kalbime bastığım canım mektubunuzun bazı bölümlerini aşağıya çıkardım. Sevgimi ve sevincimi çok görmemenizi istirham ederim.

İşte açıklamalı mektubunuzdan nadide satır başları:

"Sevgili genç şair-eleştirmen ve yorumcu adayı. (Ne güzel bir hitap!)

Şiirsel eleştiri ve yorum basit bir oyun değildir. Çok uğraşmanız gerekecek. Ancak sizi sevdim ve size yardımcı olacağım. (Teşekkür ederim.)

Öncelikle aşağıda ismini verdiğim eseri temin edin. (Hemen gidip satın aldım.)

İşe okumayla başlayacaksınız. Herhangi bir şiiri seçin. Okuma eyleminiz, düz ve ileri olmak üzere iki bölümden oluşacak. Düz olanı, en kolay aşamadır ve deneysel anlamda klasik tabiriyle amatörce şiirsel yorum yapma fırsatı yaratan bölümdür. Basit bir okumadan sonra şiirden ne anladığınızı yazmaktan çekinmeyin. (Okudum ve yazdım, efendim.)

İleri okuma, bölümün zorlu uğraşdır. Yazınsal değeri açığa çıkarır. Bu bölüme kısaca durum analizi de diyebiliriz. Şimdiye dek az ama önemli örnekleri görülmüştür. Yorumun açığa çıkması oldukça zor olduğu için genelde çoğunluk tarafından tercih edilmez.

Telaş yapmayınız. İleri okuma bölümünü geçebilirsiniz. Şöyle bir etrafınıza bakınca kaybedeceğiniz bir şey olmadığını göreceksiniz. Ama illa ki ben bu bölümde bir şeyler ortaya çıkarmak istiyorum diyorsanız, başka bir yol önereceğim.

Burada kafanız karışabilir ama her nimetin bir külfeti vardır. Durumu, birkaç başlıkla açıklamaya çalışacağım.

Bunlar: Konu didaktiği, didaktik indirgeme ve metodik dokunmadır. Yani kendinize anlama pencereleri açıp olgunun özüne ineceksiniz.

Şu an şaşırıldığınızı, allak bulak olduğunuzu düşünüyorum. Ama henüz bitmedi. İçeriği bölümleyip, anlamın ve yan anlamların yoğunluk seviyelerini belirleyeceksiniz. (Efendim bu paragrafı çok sevdim, çok estetik, teşekkür ederim.)

Derin bilgimle sizi yormak istemiyorum. Basit bir şekilde devam edelim. Düz okumadan hemen sonra anlama kapısına geleceksiniz. Bu kapının ardında derin bir kuyu yer alır. Bu bir buzdağı da olabilir. Yani buzdağının görünen ve görünmeyen yüzlerine yüz süreceksiniz. Burada kıyıya çıkaracak bir şey bulamazsanız korkmayınız, duygularınız size yol gösterecektir. Duygularınıza güvenin. Melankolik ve ağlak bir yaklaşım, yeterli olacaktır. Hemen el altında güneşlenen yazılmış müstesna örnekleri bulun ve okuyun. (Okudum. Şairane örnekler var.)

Sevgili küçüğüm, şimdiye değin en az bir eleştiri paragraf taslağını aklınızın tahtasına yazmış olmalısınız. Unutmadan onları kâğıdında sözcüklerine dökün. (Naçizane beş cümleden oluşan bir eleştiri paragrafı yazdım.)

Paragrafınızı yanınıza alın ve yorumlar kapısını çalın. Şimdi ayrıntılar dünyasındasınız. Ayrıntıların eşliğinde müstesna ilişkileri derleyeceksiniz. Sevinebilirsiniz çünkü yavaş yavaş taslaktan asıla yürüyorsunuz. (Sağ olun sevgi değer büyüğüm.)

İşte son kapıya geldiniz, yani değerlendirmeler kapısına.

Yapılar dünyasına hoş geldiniz. Artık kurmalar ve oluşturmalar cadısı meyvelerini vermeye başlayacak, yani

uygulama başladı sevgili öğrenci. Ortak semboller yoluyla yaratınızı keyifler okuyucusunun ayaklarına sereceksiniz.

Bu bölümlerden sağ salim çıkacağınızı düşünüyorum. (Çok şükür çıktığımı sanıyorum, hocam. Umarım iyi olmuştur ve eleştiri yazıma güveniyorum.)

Bu arada, şiirle sevişmeye başladığınızda; anlamsız kuşkular doğurup, sorularınızla yaratıcılığı rahatsız etmeye yeltenmeyin. (Elbette efendim, saygımız sonsuzdur.)

Dizeler arasında yani ayrıntılar arasında gezinirken çok dikkatli olun. Aklınızı çelebilecek şeylerin esiri olmayın. Öyle tahmin ediyorum ki benliğiniz büyük bir şey bulduğunu sanarak anlamı kirletebilecek çağrışımsal boşluklarla sevinç naraları atabilir. Bu gençlikte sık görülen bir durumdur. Sadeliğe prim vermeyi de unutmayın. (Peki, kulağımın küpesidir.)

Bunlar sistemli bir eleştiri için hemen ilk aşamada söyleyebileceğim deneyimlerimdir. Daha sonra şiir ve büyük eleştirisi için kapsamlı bir uygulama yönergesi göndereceğim. (Söyleyecek kelime bulamadım, hocam.)

Bir küçük ilavem daha olacak: İsimleri karanlığa yıldızlar gibi ışıldayan şairler için akrostişler yazmayı unutmayın, ithafları da yabana atmayın. Bu sempatik eylem ve yaratıcılık ilgiler esintisinin size doğru esmesine yardımcı olacaktır. Ancak rica ederim, benim için bir şey yazmayın. (Ne kadar alçakgönüllü bir insansınız, hocam.)

Bir yıl üç gün sonra: Sağlık kabini, telefon görüşmesi.

-Evet, haklısınız alelacele kaleme aldığım bazı değerlendirme yazılarımda sehven yaptığım hatalar, cümleyi manalar merkezinden uzaklaştırıyor. Ama umutsuz değilim. Sanıyorum ki bu hataları düzeltebileceğim.

-Arkadaşım, anlamadığımı öveceksin diyorum. Kendine bir övgü defteri oluştur.

-Anladım saygıdeğer büyüğüm, kızmayınız, lütfen. Sizi seviyorum.

İşte böyle sevgili okuyucularım. Şair-eleştirmen kimliğinin oluşumunun henüz başlangıç adımlarını sizlerle paylaşmaya çalıştım. Umarım bir katkı sağlanmışımdır.

Eleştirinin kuramsal yüzü soluktur. Yaşantılar yüzü ise parlak. Başarı yaşantılar yüzünde gizlidir, kendinize güvenin.

Hayat, bir şey olmak değildir. Haydi, ne duruyorsunuz, genç eleştirmen adayları, başlayın bakalım ilk mektubunuzu yazmaya!

Değerli şairlerimiz Didem Madak (1970-23 Temmuz 2011) ve Seyhan Erözçelik'i (1962-25 Ağustos 2011) edebiyatın sonsuz topraklarına uğurladık. Sevenlerinin başı sağ olsun.

Korkut KABAPALAMUT

• Kişi, özellikle ilkgençliğinde, fazlasıyla sevdiği, benimsediği, şiirlerini tekrar tekrar okuduğu, sokaklarda kendi kendine bir dua gibi mırıldandığı, aslında hiç gereği yokken alıp yücelttiği şairlerin birbirlerini ne derece önemsediklerini, birbirlerine hayran olup olmadıklarını, en azından şiirleri ve şairlikleri hakkında karşılıklı olarak ne düşünüp hissettiklerini, karaladıklarını çok merak ediyor; bunlardan biriyle yapılan söyleşide, en çok hangi şairleri sevdiği sorusuna verilen yanıtta diğer vazgeçilmez, dâhi, sevgili şairlerinin adının geçmediğini, anılmadığını hayretle fark ederse bir hayli öfkeleniyor, kendini aldatılmış/aldanmış hissediyor, gerçekte son derecede olağan olan bu durumu kabullenmekte epeyce zorlanıyor nedense. Ve yine her ne hikmetse, bu küçük yıldız kümesine dahil şairler, çoğu örnekte, birbirlerinin en beğendiği şairler listesine giremiyorlar, yaklaşıyorlar bile ne yazık ki.

• Şair, ürettiği, inşa ettiği şiire, bireysel varoluş deneyimlerini, asal fikirlerini, yaşama ilişkin temel duygusunu, kişiliğini, varsa trajedisini doğrudan ya da dolaylı olarak koymak, yedirmek zorunda mıdır; yoksa bütünüyle kendi kişisel varoluşu, yazgısı dışındaki yabancı öğeler üzerinden de gümrak, soluk alıp veren, zamana, başka kuvvetli şiirlere karşı direngen, uzun/karmaşık köklerin üzerinde duran bir şiire erişmesi olanaklı mıdır?.. Sanırım doğru yanıt ikincisi. Zira aksi halde, örneğin M. C. Anday'ın başta doğa, mitoloji, felsefe gibi kavram ve disiplinlerden hareketle, kendini neredeyse salt bilge, tarihler/zamanlar dışı bir sese dönüştürerek, bunca göz kamaştırıcı, sirenlerin şarkıları gibi büyüleyici/sürükleyici şiirlere imza atması pek de mümkün olamazdı.

• Tüm dünyada ve eskiden beri, genç, hatta yeniyetme şairler, ünlü, deneyimli, çok kitap sahibi şairleri acımasızca eleştirir, yerden yere vurur, onlarla açıktan açığa alay eder, onların ister istemez kemikleştirdiği şiir anlayış zevk ve kalıplarının bütünüyle dışında/uzagında bir şiiri tutkuyla, inatla beslemeye, filizlendirmeye çalışır, ne derece değerli, çığır açıcı olurlarsa olsunlar, dinazor dedikleri o pek bilindik isimleri elbirliğiyle ringin dışına sürüklemeye/atmaya çabalar ve eski tüfekler de bu can sıkıcı duruma biraz homurdanmakla, isyan etmekle beraber, içten içe de olsa onlara hak verir, 'bir vakitler biz de işte aynen böyleydik, hiç affetmez, yıkar geçerdik' diye düşünür, o toy ozan adaylarına gizliden gizliye sempati besler ya da kanımca beslemeleri gerekirken, bizdeki genel gidişatın, halihazırda bunun hemen hemen tam tersi doğrultuda gerçekleşmesi, kimi değerli ozanlarca mevcut vasat şiir ortamının temel sorumlusu, müsebbibi olarak şiire daha henüz kalkışmış, müdahil olmuş gençlerin görülmesi, gösterilmesi, gençlerin de tam tersine büyüklerine karşı aşırı derecede saygılı, disiplinli davranması şaşırtıcı, en azından can sıkıcı.

• Bazen, dergilerimizde o derece zayıf, şiir uğraşısının ne'liğinden ve günümüzde ulaştığı çok ileri aşamadan tümüyle bihaber, gülünç/acıklı derecede saçma - hatta deli saçması- şiirlere rastlıyoruz ki, acaba bu grotesk

BOŞLUK

Sen gidince düştüğüm değil
dönüştüğüm durum.

7 Nisan 2010

metinler, şairleri tarafından biz masum, iyiniyetli okurlarla ya da şiir ortamıyla alay etmek amacıyla bir çırpıda, muzırlıklı kaleme alınmış olabilir mi diye kuşkuluyor; bir yandan da, bir şiir dergisinin editörü, kendi dergisinde bu türden bir şiire hangi gerekçelerle/saiklerle yer verir, göz göre göre kendi topuğuna ateş eder sorusunun yanıtını arıyoruz umutsuzca... Galiba bu fazlasıyla can sıkıcı, zaten neredeyse Türkiye'deki sermaye kadar ürkek olan şiir okuru adayını dergilerden, hatta şiirin kendisinden soğutabilecek durumun önüne geçmenin tek yolu, nasıl ki kimi yazın yarışmalarında, ödüle layık eser bulunmadığı gerekçesiyle kimi yıllar ödül verilmeyebiliyorsa, belli aylarda, o ay yayınlanmaya değer yeterli sayıda şiir toplanamaması, gönderilmemesi nedeniyle, editörlerce dergi sayfalarının azaltılması, gerekirse boş bırakılması yoluna tereddütsüz gidilmesi.

• Şair sıfatını/unvanını taşıdığı konusunda genel bir kabule mazhar olmuş bir kişi, şiirlerinde, yazılarında, çoğu zaman sıkıcı söyleşi sorularına verdiği yanıtlarda, hemen her okur-yazarın yeri gelince tereddütsüz kullandığı imgelere, fikirlere, kabullere, saptamalara sıklıkla ve aceleyle başvuruyor/sığıyor, tümüyle şahsi, özgün bir tavır, üslup, ayrıksı bir söylem, duruş sergileyemiyor/geliştiremiyor, bunu denemeye bile çalışmıyorsa, dergilerimizde hakkında sayısız dosya hazırlanmış olsa da, bilmemkaçınıcı şiir kitabına, ödülüne erişmiş bulunsa da, o kişinin, hiç olmazsa benim nazarımda, şiir uğraşısıyla, yazınla, sanatla yakından/içeriden bir irtibatı kesinlikle yoktur, hiç olmamıştır, hiçbir zaman da olamaz.

• Tam anlamıyla yetkin, yeterli, üslup ve birikim sahibi, samimi, iyi niyetli, dolayısıyla saygın biri olduğu herkesin malumu olan çok az sayıdaki değerli, çok nadiren yazı kaleme alan isim dışında kalan kişilerce kotarılmış çok sayıdaki şiir kitabı tanıtım, reklam yazıları kadar, o kitabın şairine zarar verecek, kitabın satışını, belki de görmesi muhtemel ilgiyi azaltacak, ciddi okuru kitaptan, şairinden süratle soğutacak bir girişim, çıkış, durum aklıma gelmiyor şu anda.

• Thomas Bernhard'ın da bir kitabında büyük bir isabetle değindiği üzere, bir şairi, yazarı, ressamı, onun yazdıklarını, ürettiklerini, kişiliğini sevmek, elden geldiğince anlamaya, kavramaya, olabirirse de onunla diyaloga girmek varken/dururken, neden ona hayran ve meftun olur, dolayısıyla onu göğün yedi kat üzerine, kendimizden çok yukarılara, asla ulaşamayacağımız bir mertebeye kaldırır/taşır, böylelikle kendimizi harcar, ufaltırız, hiç anlayamıyorum son zamanlarda.

Mehmet ERİKLİ

İÇSİZ SABAH

İçsiz bir sabaha sağır oldun mu hiç
Ağrısı geniz yaksın?

Oturup dert işleyen kadınları süpürdü
Tasasız işkence yeli

Öğleye bile varamadı ahali
Zümrüt taşlar heyecanda kırıldı

Aklını siper et dünyaya
Akşamüstü acı bir saladan sonra gelir!

Yoktur kimsenin kimseyi kurtaracak güneş gözleri
Öyle bir dermansızlık değildir bu
Ses tellerine naneli buhurlar asılısın kandil gibi

Evlerden yollara bir yol gözüktü
İşte mevsim şimdi aslı gibidir
Soframız büyük bir akşam

Genzi yanmışlardan biri
Un kadar beyaz un gibi sağanak

Körleyemedi iç sesini geceye
Biten yağın alevinde üç kez yüz yuğdu

Rüya için saatler bir ömür geri alınacak
Keşke bir ömür ilerisi için kurulsaydı

Yetişemedi bizim kuşak
Böylelikle hep sağır uyandı.

Erhan MINDİZ

ÇÜNKÜ YARIN HAVA GÜNEŞLİ OLACAKMIŞ

Gökyüzünden ummak umarsızca istenileni
Çocukluktan başlayarak hep
“Aaa bak uçak geçiyor” der çocuk
Belki göğsüne ölüm dağlanmış “Enola Gay”di
Bilinmeyen adıyla Somali’deki çocuklara
Gökkuşağını götüren bir elçi belki

Açılmadı paraşüt ve gökten üç ölü düştü yeryüzüne
Biri bana, diğeri bana ve yine bana
Çöktü kara toprak karanlığı her yere
Başroldeki aktris katil
Mezar taşında biri ışığım, diğeri gölgem ve
Görünmeyen adıyla zar zor okunuyor sevda

Artık çocuklar göstermiyor uçakları
Her yerde matem havası ve mehtap
Ben ise
Gökyüzünden düşen mehtap damlalarının altına
Güneş doğacak diye sığmıyorum
Çünkü yarın hava güneşli olacakmış

Pınar UYSAL

SİYAH ALARM

emanet aşklar taşınır o dehlizli kargoya

çıldırısıya düdüğü çalan kontrol memuru
ve siyah alarmı gecenin

gökyüzünü bölen banka reklamlarının
harflerine astığım yüzüm
sesi soluğu çıkmayan büyük çanın cinnetini
gördü!

çek-çek
akıp giden hayatın niye’sine
çıkartıp bir mendil bile sallamazken
ân’dı beni acıtan!

ayakkabılarının yazgısına kendini bağlayan mavi bir kader

Erdinç DİNÇER

SALI PAZARI

bir insanın içinde kaç kat insan var
bir insan o kadar insanı nasıl giyinir ihsan

sabır bilenmiş öfke
insanı kaç kat arttırır

ben hiç çıplak insan görmedim ihsan
hep birilerinin üzerinde birileri vardı
mesela sevişmek var ya hani
bir nevi giyinmektir yani

insan salıları kurulan pazar yeri gibidir
ya da cumartesi akşamları ünlü bir bar

bir insanın içinde kimler yaşar usul usul
ben hiç kiralanmamış bir beden görmedim ihsan
ve bir ruh ki ikinci ele düşmemiş olsun

ve insan insanı giyinir de
insan olarak kalır mı ihsan

acı. bırakılmış bir tat
zamanla keyfe dönüşür

ben hiç mutlu insan görmedim hiç
dillerinde hep bir pekmez tadı vardı
mesela tahin var ya hani
pekmezle karışınca güzel yani

her şey birbirine dönüşünce
insan insanı giyindikçe

ben hiç çıplak insan görmedim hiç
hep birilerinin üzerinde birileri vardı

iki bin on bir haziran

ŞİİR SEÇMEDE BAZI ÖLÇÜTLER

Tuncer UÇAROL

Şiir Seçmede 4 Ölçüt

Türk Dili dergisinin ta Aralık 1975 sayısında, sevgili Orhan Veli Kanık (1914-1950)'ın 25. ölüm yıldönümünde bir sormaca (soruşturma!) vardı. O sormacada, bugün de edebiyatçı sözlüklerimizde yer verilen, hepsi de 1975 yılında en az 44 yaşında olan (en yaşlısı 60 yaşında) tanınmış şair, romancı, öykücü, incelemeci, denemeci ve eleştirmen, şair ve ressam, şair ve gazeteci, araştırmacı ve incelemeciye tek soru yöneltilmişti:

"Bir seçki hazırlarsanız Orhan Veli'nin hangi şiirlerini seçerdiniz? Neden?"

Bu sormaca yanıtlarında benim asıl merak ettiğim o zaman 17 usta edebiyatçımızın bir şiiri hangi pencereden seçtiği olmuştu... Benim gibi şiir üstüne inceleme / eleştiri yazanlar, güzel ve iyi şiirleri okumak isteyenler (okuyucular), bu seçme ölçütlerinden acaba nasıl yararlanabilecekti?

Çünkü o zaman "iyi şiir"den, "güzel şiir"den ne anlaşıldığı sorununun çözümlü oluruz, diye düşünmüştüm.

Daha doğrusu böyle bir araştırmada iyi şiir, güzel şiir, yararlı şiir, önemli şiir, salt şiir, toplumcu şiir, basamak şiir, tarihsel şiir, deneme şiir (laboratuvar şiiri), örnek şiir, bir doyumluk şiir, okumakla doyamadığımız şiirler (tükenmeyen şiirler) gibi kavramlar doğmaya başlıyordu ki bunlardan hangisi "iyi şiir"di, hangisi "önemli şiir"di; Orhan Veli şiirleri bu ölçütlerden hangisiyle seçilmişti, öğrenebilecektik sanki...

Söz konusu sormacanın açıkları şöyle bize; bir ucundan başlayalım dedim:

Sormacadaki yanıtçıların -soyadı sırasına göre- ilki olan şair *Nahit Ulvi Akgün* (1918-1996), seçkiye önerdiği 20 şiir için seçme gerekçelerini şöyle belirtmişti:

"Neden mi ? Söyleyeyim: O şiirler, hor görülenin, itilenin kakılanın, sıradan rasgele birinin, büyük büyük ülküleri olmayanın, kenar mahalle güzelinin, külhanbeyin, sokaktaki adamın, hovardanın, sarhoşun, kapıcının, lağımıcının, küçük memurun, silik insanların, kul olmayanın, esriğin, çocuğun dünyasını yansıtan süssüz, duru, söz oyunlarından arınmış, yalansız dolansız şiirler olduğu için. İlk kez Orhan Veli, bu kapıdan da, yukarıda anlattığım insanların kapısından da şiire girilebileceğini gösterdiği için."

Daha bu açıklamalarda üç dört şiir seçme ölçütü gözü alıyor!

Önce izlekçi (tematik, içerikçi) bir ölçüt kullanmış Nahit Ulvi Akgün; bu ölçütün de bir alt dalı diyebileceğimiz [1] *toplumcu şiir ölçütü* (galiba) söz konusu... Sonra da [2] *süssüz şiir ölçütü -yalın şiir ölçütü-*... Aynı zamanda [3] *izlek tarihimizde yeni kapı açma ölçütü -yeni şiir ölçütü-* de var görünüyor...

Roman, öykü, şiir kitapları olan Köy Enstitülü Talip Apaydın (1926) ağabey de (Ankara'da yaşıyor, Köy Enstitülülere Vakfı'na uğrarsam orada bazen görüyorum), seçtiği tek şiir için öncelikle toplumcu ölçütü ya da [4] toplumsal ölçütü kullanmış. İlk bölümcede şiirimize yenilik getirme ölçütü ile söze başlayarak şöyle açıklıyor seçimini:

"Orhan Veli'nin -deyim yerinde ise- bir yıkıcı şiirleri vardır, bir de yapıcı şiirleri. Yıkıcı şiirleri daha çok ünlenmiş, üstünde daha çok durulmuştur. Çünkü bir işlevi yerine getirmiştir o şiirler. Eski şiir anlayışını sarsmış, çürük yapıyı yıkmıştır. Onun için önceleri kendisi de, arkadaşları da 'garip' diye adlandırılan yıkıcı nitelikte şeyler yazdılar.

Orhan Veli ve arkadaşları asıl ozanlıklarını kanıtlayan şiirlerini sonradan yazdılar. Orhan Veli'nin -erken öldüğü için- bu cins şiirleri azdır. 'Karşı' adlı şiirini severim ben. Toplum olaylarına ozanca bir yorumla yaklaşır. Yoğun bir şiir yükü taşır. Ta o yıllardan beri hiç usanmadan okurum."

36 yaşında yitirdiğimiz sevgili Orhan Veli'nin şiirlerini deyim yerinde ise yapıcı şiirler – yıkıcı şiirler (eski şiir yapısını yıkan yeni anlayışta şiirler) diye iki kümede toplayan bu açıklamalar arasında bir de "ozanlığı kanıtlayan şiir ölçütü" [5. ölçütümüz] gözü alıyor... Bu bakışa "iyi şiir ölçütü" de diyebiliriz -gibi... Apaydın hem bu ölçütü hem de toplumcu şiir seçme ölçütünü (ya da ondan ideolojik anlamda farklı olan "toplumsal ölçütü"nü) kullanmış görünüyor "Karşı" şiirinde... Bu "iki ölçütle birlikte seçilen" insan sıcaklığıyla dolu şiir, *Aile* adlı dergide Ekim 1949'da yayımlanmış, O.Veli'nin ölümünden bir yıl önce basılan son şiir kitabı *Karşı* (1949)'da da yer almış: ¹

"KARŞI"

Gerin, bedenim, gerin;
Doğan güne karşı.
Duyur duyurabilirsen,
Elinin, kolunun gücünü,
Ele güne karşı.

Bak! dünya renkler içinde!
Bu güzel dünya içinde
Sevin sevinebilirsen,
İnsanlığın haline karşı.

Durmadan işliyen saatlerde
Dişli dişliye karşı;
Dişlilerin arasında,
Gücsüz güçlüye karşı.
Herkes bir şeye karşı.
Küçük hanım, yatağında, uykuda,
Rüyalarına karşı.

Gerin, bedenim, gerin,
Doğan güne karşı."

Şairini Örneleyen Şiirler

Öykücü ve romancı Fakir Baykurt (1929-1999) da bize değişik iki ölçütü şiirler imliyor:

"Hazırlanacak 'seçki'de yer genişse çok şiir seçerdim Orhan Veli'den. Önce 'Kitabe-i Seng-i Mezar', 'Eskiler Alıyorum' ile 'Montör Sabri'yi alırdım, başlangıç çalışmalarını örneklediği için. 'Giderayak'la 'Tren Sesi'ni alırdım halkça söyleyişte, dilde üstün özellikler taşıdığı için. 'Cimbızlı Şiir', 'Pireli Şiir', 'Kuyruklu Şiir', 'Vatan İçin', 'Karşı', 'Bedava', 'İstanbul Türküsü', 'Altındağ' şiirlerini alırdım. Bence bunlar Orhan Veli şiirini dönem dönem en iyi örnekleyen şiirlerdir. La Fontaine çevirileriyle Nasrettin Hoca düzenlemelerinden de en az birer şiir almayı unutmazdım. Örneğin 'Ambarda Kalan Gelincik'le, 'Timur'un Filleri'ni..."

GEÇERKEN

süpürdüm kabukları o bahçeden
toprağın soğuduğuydu ve seslerin
bitsin diyordum bu talaş
dineyim zamandan
kumundan saatlerin
zaman dedim
her parmağımıza bir ölü yerleştiriyor

ah içimden geçen ayrılık
şimdi biz yola çıksak ürken atlarımızla
varacağımız o yılanlı bahçedir

kesildiğiydi seslerin kuruyan cırcırböcekleri
kayısıların güneşte unutulmuş
ölüler parmaklarımızda
dedim olsun yaza yeşerir bahçe
gidip yılanlara zırh dokuyayım
yeter ki uyumayayım uyumayayım
dineyim değilmiş gibi olmaktan
zamandan
kabuklardan

içimden geçen ayrılık sus bir
duralım burada
atlarımız nasılsa çiftleşir

Giresun, Eylül/2011

Buradaki ölçütler, şairini dönem dönem örnekleyen şairler ölçütü [6. ölçütümüz] ile halkça söyleyiş ölçütü [7].

Fakir Baykurt bu açıklamasında (aradaki virgüli kaldırırsak) “halkça söyleyişte dilde üstün özellikler taşıma ölçütü” demiş de olabilir ama biz ayrıca diyebiliriz ki bir de “dilde üstün özellikler taşıma ölçütü”nü de kullanmış [8].

Baykurt’un seçtiği bu şiirleri biraz tanımaya çalışırsak; onun “başlangıç çalışmalarını örnekleyen” şiirlerden dediği “Kitabe-i Seng-i Mezar”, aynı biçimde yazılmış üç ayrı parça. Ancak ilki 1.10.1938’de *İnsan* dergisinde, II sayılı 15.3.1940’da *Varlık*’ta, III sayılı 1.8.1943’te yine *İnsan*’da yayımlanmış!.. Yazılma tarihleri ise “Ankara, Nisan 1938”, “Ocak 1940”, “Eylül 1941”...² Ama bu tarihler Orhan Veli’nin şiir başlangıç çalışmalarına denk düşmüyor; ötelere denk düşüyor!

“Eskiler Ahyorum”, tarihi bilinmiyor, Orhan Veli’nin ikinci kitabı *Vazgeçemediğim* (1945)’de yer verilmiş. Kitap baskı tarihiyle “başlangıç çalışmaları”ndan çok daha ötelere.

O. Veli’nin kitaplarına almadığı “Montör Sabri” ise *Varlık* dergisinin 15 Ocak 1938 sayısında yayımlanmış. Yazıldığı tarih ise Kasım 1937. Bu şiirin tarihi, başlangıç çalışmalarına epey yakın.

Çünkü *Varlık* dergisinin 1933-1945 dönemindeki sayılarını taradığım için biliyorum; Fakir Baykurt’un üzerinde durduğu şiirlere bakarak belirtirsek, bu şiirler, O.V.nin Garip Akımı başlangıç şiirlerinden; onlar ayrıca Serbest Şiir... Sevgili şairimizin asıl başlangıç şiirleri ise 1983’teki iki yazımda belirttiğim gibi, hece ölçüsüyle, daha önce (22 yaşında) şöyle yazılmışlar:

“İlk dört yılında yayımlanan hemen tüm *Varlık* şiirleri de hece ile yazılmıştır!.. Şiirimize özgürlük bayrağı açanlardan Garipçiler (Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet) bile, hece sıklığından çıkamadan görünmüşlerdir önce!.. Ancak 1937 ortalarından sonra serbest şiire geçmiştir *Varlık*.”³

Üç önemli şairimizin bir arada şiir yayımlamaya başlamaları da önce *Varlık*’ta olmuştur; söz konusu başlangıç şiirleri şöyle ortaya çıkmıştır:

“Önce Melih Cevdet ‘Ukde’ adlı şiiriyle görünür 15.11.1936 günlü sayıda. Bir sonraki sayıda da (1.12.1936/82) dört şiiriyle Orhan Veli görünür; ‘Oaristys’, ‘Ebabel’, “Düşüncelerimin Başucunda”, ‘Eldorado’ şiirleriyle... Daha da önemlisi ve övgüye değer olanı; *Varlık* bu ozanlardaki yeni şiiri kavramış, Orhan Veli’yi şöyle sunmuştur okuyucularına:

‘*Varlık*’ın şiir kadrosu yeni ve kuvvetli genç imzalarla zenginleşmektedir. Aşağıda dört şiirini okuyacağınız Orhan Veli, şimdiye kadar yazılarını hiç neşretmemiş olmasına rağmen olgun bir sanat sahibidir. Gelecek sayılarımız, onun ve arkadaşları Oktay Rifat, Melih Cevdet, Mehmet Ali Sel’in şiirimize getirdikleri yeni havayı daha iyi belirtecektir.’

Bir sonraki sayıda dört(!) arkadaşın şiirleri, aynı sayfada bir arada yayımlanacak, bu biçim bazen de yinlenecektir. Orhan Veli’nin ünlü ‘Garip’ yazısı ile (1.12.1939/154) ile ‘Şairane’ yazısı (1.2.1940/158) öteki üç yazısıyla birlikte (sayı 156, 157, 159) burada görülecektir. Bu arada en çok Oktay Rifat yazacaktır o güzelim şiirlerini *Varlık*’ta. ‘Mehmet Ali Sel’ takma adını da kullanan Orhan Veli’nin garip şiirleri ise; *Varlık*’ça da zaman zaman dolaylı ya da açık eleştirildiğinden olacak (165, 166, 188, 190, 282. sayılar gibi) daha azdır, sonra birden kesilecektir de inceleme dönemimiz içinde!”⁴

Nitekim Aralık 1936’da yayımlanan yukarıda andığım dört O. V. şiiri, ayrıca onları izleyen birçok şiiri (toplam 29 şiir) , bu yazıda alıntılar yapageldiğim YKY *Bütün Şiirleri* (24.b. 2008) kitabında, ayrı bölüm olarak, şu başlık altında verilmiştir: “Dergilerde Yayımladığı Ama Kitaplarına Almadığı Eski Biçimli Şiirleri”...

Bunlar, hece ölçüsüyle, Garip Şiiri karşıtı bir anlayışla, daha önce yazılmıştır. Dolayısıyla Fakir Baykurt’un o ilk Garip Şiirlerine “başlangıç çalışmaları örnekleri” demesine katılmak olası değildir... Şiir seçme ölçütleri bu yönde zedelenmektedir.

¹ “Karşı” şiiri metni YKY’nin *Bütün Şiirleri* (24.b. 2008) baskısından alınmıştır... *Bütün Şiirleri* kitabının elimdeki *Varlık* Yayınları 10. baskısı (Kasım 1966) ile YKY baskısı arasında beş yazım farkı bulunuyor!.. YKY baskısında, şiirlerin -olabildiğince- yazılma tarihleri ile yayımlandıkları dergi adı ve tarihleri de belirtildiğinden, bu baskıdaki metinlerin özgün olduklarını düşünüyorum.

² Şiirlerin bu tür yayımlanma, yazılma tarihleri için bak. YKY agy.

³ “1933-1945 Yılları ‘Varlık’ dergisinde Neler Var Neler Yok?”, *Yazko Somut*, 12 Ağustos 1983, sayı 54.

⁴ “Varlık Dergisinin İlk Yılları (1933-1945)”, *Varlık*, Temmuz 1983, sayı 910. s.18.

KARAYAZILAR, 10

Ersun ÇIPLAK

Geçen sayıdaki yazımı “yaz geçer; geçti de” diyerek bitirmeye çalışmış, ancak başaramayıp uzatmıştım. Sadece bu kadarla, bir yazıyı doğru düzgün bitirmeyi beceremememle, kalsaydı keşke. Daha bitmemişti yaz oysa hep birlikte gördük ne yazık ki. Yazımı Ramis Dara’ya teslim etmemin üzerinden on gün ya geçti ya geçmedi Seyhan Erözçelik’i kaybettik. Nam-ı diğer Sansar, aramızda dolaşmayacak, hiç ummadığımız bir anda ortaya çıkmayacak artık.

“Seyhan iyiydi hastı...” kalıbıyla başlayan cümleler kurmayı amaçlamıyorum bu yazımda. Bir e-posta grubunda ya da başka bir sanal ortamda bir konu tartışılırken, hiç beklenmedik bir anda ortaya çıkıp yazılanlar için “bunları yayımlasanıza çocuklar.” diyen Seyhan’ı konu edinen böyle bir yazı yazacağım aklımdan hiç geçmezdi. (“Yazının henüz başındayız. Eylem tamamlanmadı daha; onun için geçmiş zaman kipi kullanamazsın” diyenler çıkabilir. Paragrafın bu bölümünü en son ekledim yazıya, vallahi billahi.) Demek ki böyle bir yazı yazmam için onu kaybetmem gerekiyormuş. Ne kötü... Yine ‘gecikmişlik’. Başa bela. Çok sevdiğim bir abimi kaybetmiş olmam nedeniyle, şu an şiirlerini layık olduğu şekilde değerlendiren bir yazı yazabilmem mümkün değil. Kaldı ki Seyhan’ın şiiri için bir şey söylememe zaten şu an için gerek de yok. İyidir ve sağlamdır; sadece bu. Belki bir zaman sonra ayrıntılı yazarım. Varsın, onun ölümünü duyunca, “Bu adam kimmiş acep?” diye soranlar, kitaplarını satın almakla başlayıp işe onun şiirleriyle tanışsınlar evvela. Bir şair, bence, ancak bu şekilde yâd edilebilir. Gerisi boş. Öyle *facebook*’ta durum iletilerine taziye mesajları düşmekle falan olacak iş değil bu.

Hayatımda tanıdığım en ilginç insanlardan biri olan Seyhan’la Adana’ya bir şirkette çalışmak üzere geldiğinde tanıştık. (“Seyhan” diyip duruyorum sürekli ama ona, yaşarken tabii, hiç bu şekilde hitap etmedim, “ne abisi lan, bana Seyhan de!” demesine rağmen huysuz bir ses tonuyla. Benden istediklerinin aslında onun şu yaşamdaki son dileklerinden birkaçı olduğunu görememiş olmama hayıflanarak gidişiyse hesaplaşıyorum belki de şimdi, don değiştirişiyse... (Değil mi Can Habip?)

Tanışmamızın üzerinden kısa bir süre geçtikten sonraki günlerden birinde Süreyya Filiz’in evindeyiz, Hüseyin Ferhad, Cuma Duymaz “ve ben, Suphi.” Bir gün kısmet olmayabilir diyerek elimdeki, o sıralar okuduğum, bir kitabı (Jean Paul Sartre, *Baudelaire*, çev. Alp Tümertekin, İthaki: 2003) uzatıyorum, “imzala abi; bir daha nerede karşılaşırız ki?” diyorum. Ne alakası varsa? Kırmıyor beni ve kitabın son sayfasına;

*

Mustafa Atatürk.

* Bu şiirin adı yok,
olsa ben koyardım.

yazıp, imzalıyor ve bana geri veriyor. O sabah kötü haberi alınca hemen aklıma geldi; kitabı raftan aldım ve yazdıklarına yeniden baktım hemen. Tarih atmamış; bahse konu kitabı Mayıs 2004’te okumuş olduğuma göre, aşağı

yukarı o sıralar işte. Kitabı geri vermesinin ardından imzaladığı sayfayı açıp hemen, büyük bir merakla okuyorum. Aklımda düşünceler uçuşuyor, acaba bu şiirde ne anlatılmak isteniyor diye. Başka ne düşünülebilir ki? Hemen şiir üstüne uzunca bir sohbete başlıyoruz. Mallarme’nin artizliğine (Ramis abi, gözünü seveyim düzeltme; bilerek böyle yazdım.) geliyor laf bir ara. Sürüp gidiyor. Kurcaladıkça kurcalıyorum. Seyhan memnun. Rakısı bittikçe dolduruyor. Allahım, bir şairle yazdığı şiirleri konuşmak ne güzel; işte o an, yalnızca o an, onların megalomanlıkları katlanılabilir bir hâl alıyor ve çok sevimli oluyorlar hiç olmadıkları kadar. Bir büyük rakı ısmarlasalar bile hiç üzülmüyorlar. Kötü şairlerle oturup, bırakalım kendi şiirlerini, şiirin en güzel örneklerini konuşmak bile katlanılır gibi değil ama. Onlarla şiir konuşmaktansa ahraz rolü oynamak daha iyi... Hele ki yazdıkları manzumeleri konuşmaya zorlanıyorsanız.

Bu tanışmanın ertesinde daha sık buluşmaya başlıyoruz Seyhan’la. Pessoa giriyor hayatımıza; uzun konuşuyoruz. Belgin ablanın çok terlediğini fark ediyorum. Adana’da yaşamının epey bezdirici olduğunu düşünüyorum Erözçelik çifti için. Başka bir gün, Cuma’ya gidiyoruz. Öyle ya konuşmamız gereken şeyler var. Yeni dosya konuları belirlemek gerek *Yom Sanat* için. Hazırlıklar yapılmış, binlik Tekirdağ açılmış. (Hep düşünürdüm, ben ne zaman büyüüp de bir rakı sofrası anlatacağım bir yazımda diye büyük şair/yazarlar gibi; “nihayet oldu”, kısmet bugüneymiş.) Nilgün Marmara’yı sordum; nasıl biriydi filan. Gözleri doldu; “boşver; hiç bir şey anlatılamaz.” dedi... Ne yaptıysa, ne ettimse ağzından laf alamadım. Sonra, hazırlamaya çalıştığımız ‘Türk Şiirinde Kırılmalar’ dosyasını konuşmaya başladık; konunun çerçevesini çizmemize yardımcı oldu ve kimlerden yazı isteyebileceğimiz hususunda önerilerde bulundu. Çok heyecanlıydı. (Hakkını helal et Sansarcığım...) Gecenin bir yarısı otobüs, dolmuş falan yok. Eve taksile dönebiliriz ancak. Adam zaten otobüs kullanmayı bilmiyor. Taksiciyle önce pazarlık yapıyor, “İstanbul’da böyledir” diyor. Yolda inmek üzere biniyorum ama evdeki hesap çarşıya yine uymuyor. “Hadi bize gidelim” diyor. Israrından kurtulabilmek mümkün mü? Şoför de durmuyor zaten. Sabaha kadar mecburi bir kokteyl (!) eşliğinde bana bilgisayarındaki şiirlerin neredeyse tamamını okutuyor. *Şiirati*’ni hazırlıyor o sıralar. Şiirden soğumaya başladığım bir anda, en sonunda, okuyormuş gibi yaparak uyumak geliyor aklıma. Başarıya ulaşıyor ve yakayı kurtarıyorum.

“Epeydir görünmüyor bu adam nerelerde acaba?” derken Cuma’yla birbirimize; öğrendik apar topar İstanbul’a geri döndüğünü. “Dayanamadık, o nasıl bir sıcak öyle!” falan diyordu aradığımızda. Güldük Cuma’yla.

Onu son defa, 2005’te, askerlik yaptığım sırada, gittiğim bir toplantının ardından gördüm İstanbul’da. Toplantıdan çıkınca soluğu Simurg’da aldım derhal, sözleştiğimiz üzere. Neredeyse, Simurg’un kedileriyle hısımlık akrabalık ilişkim olup olmadığını sorgulamaya başlamıştım ki aradı ve taksiiye atlayıp Teşvikiye Camii’nin önüne gelmemi söyledi. Melih Kibar’ın cenazesinden dönüyordu. Tadı yoktu. Komet’in atölyesine gittik. Komet imzalı kitabını verdi bana. Ardından döndü ve “Seyhan, durumum çok kötü, doktor ciğerlerin bitmiş diyor” Seyhan sırtıyor. Diliyle yiyor bitiriyor adamı, laf sokuyor sürekli. Bense üzülüyorum Komet ölecek diye. Gel gör ki korkulan değil hiç beklenmeyen geliyor başa. Seyhan’ın ölümünün ardından konuştuğum ilk kişi oluyor Komet. (Ömrü uzun olur umarım.)

KÂĞITTAN KUŞ

Evvel zaman içinde
heves'le ben kar saklardık iç cebimizde
öyle uysal bir yükü ki üşüyen ellerimiz
oturtur mahallenin en yüksek duvarına
eriyene dek titretirdik sesimizi.

Ayıptı renk gökten gayrı.

Çiçekli entarilerin gölgesi düşünce yüzümüze
atları en yakın çukura gözlerimiz
çırpılan kanatlardan bihaber sandıklara düredik
olanca içimizi.

Sonra, ol:
omzumda kanat çırpan kâğıttan
bir kuş, göğsüme düşüveren düşten bir baş.

Çok olmadı, kaybettik heves'i
çaldığım tebeşirlere yaslayıp, avuttum güdük kalmış duvarı.

Ah canım heves!
Çiçekli entarileri sevemedi hiç ya
bir papatya işlemiş çürüyen iç cebine.
O gün bugündür ağır elleri, ağırır
kanatları birbirine vuran kuşların donarak öldükleri.

Gömüyorum
dudaklarımın birbirine vuran rengini. Sonra eğilip
öpüyorum hoyrat dudaklarınızdan, bir duvarın çocukluğunu.

Kâğıttan bir kuş havalanıyor, unutuyor üşüdüğünü
heves'in elleri.

Temmuz 2011

Erman BAZO

ARTS KÖPRÜSÜ İKİ BİN ON BİR YAZI

ahşap hayaller, yangına müsait
gerçi her şey kontrol altında, yangın dahil
yangın dahil!
onlarca genç, onlarca dudak, kontrol altında
aşk ve çizgisiz alınlar
evet çizgisiz alınlar, hiç alışık olmadığımız, olmadığı
üçte ikisinin dünyanın...
belki apollinaire hücrededir ve aşk ve zafer uzakta...
yağmuru altındayken şarabın diri dudaklar
gece devriyesinde polisin ezberi
-plastik bardak kullanalım, lütfen, plastik
şarap yağmuru kesmesin ayaklarımızı
ve dudaklarımızı
saat farkı sıfır, saat farkı tam tamına...
bingazi ve trablus yağmur altında
yağmuru altında, demirden ve birer tonluk bombaların...
her şey kontrol altında, onlarca genç, onlarca dudak
aşk ve çizgisiz alınlar... yangın dahil!

O güne dair asla unutamayacağım en önemli şey: Seyhan'ın evinde hayatımda ilk defa kabak yemek zorunda kalmış olmam. Berbat... “Başka yiyecek bir şey yok mu yahu, peynir ekmek filan?” diyemediğim için “misafir umduğunu değil bulduğunu yer.” fikrine kurban gidiyorum. Elbette kendimi doyuracak kadar yiyemedim. Yemiş gibi yaptım. Kendine rakı doldurdu, bir şeylere dalıp gitti. Rakısını çaldım, “ben zaten tokum aslında” dedikten sonra. Napayım; başka türlü vakit geçmez. Fark etti hemen; “Doldur oradan oğlum, benim rakımdan ne istiyorsun!” diye gürlledi bir ve bardağını kaptı hemen elimden. Zıpladım ve bir rakı da ben doldurdum. Ardından, ‘Homeros Şiir İnceleme Ödülü’ (2005) kitabını verdim. Baktı baktı baktı... Hızlıca yazımı okudu. Oturduğumuz kanepenin hemen karşısındaki kitaplığa yöneldi ve Oktay Rifat’ın ‘1509 Depremi’ başlıklı şiirini buldu. “Sıkıysa hadi bunu çözümler de göreyim seni.” dedi. Az zaman vermesini istedim. “Birçok kişi yazsa aynı şiir hakkında çok iyi bir çalışma olur” dedim. *Şiirati*’nın yeni sayısını toparlamaya çalışıyordu. Sıçradı yerinden ve telefonuna sarıldı. Önemsemişti fikrimi. Aralarında Hüseyin Ferhad, Haydar Ergülen, Hilmi Yavuz, Sabit Kemal Bayıldırın olmak üzere pek çok kişiyi aradı ve şöyle bir dosya hazırlıyorum yeni sayı için, ‘1509 Depremi’, ‘Taşlar’, ‘Mısır Dönüşü’, ‘Fatih ve Elma’, ‘Fatih ve Zaman’ başlıklı şiirlerden hangisini istiyorsanız onu değerlendiren bir yazı yazmanızı istiyorum.” mealinde sözler söyledi. Yazıyı yazmanın, onun ısrarlarına dayanmaktan daha kolay olduğunu düşündüklerinden olsa gerek, herkes tamam dedi. Fikri gerçekleştirmek için harekete geçmişti.

Hazır olmasına rağmen bir türlü yayımlanmadı o sayı. Sonra, ona gönderilen yazılar, birer birer başka dergilere gitti.

Ben yattım, Seyhan oturuyor; uyandım Seyhan aynı yerde. Saat 4 gibi aşağıya indik. O biriyle selamlaştı ve bana eliyle otobüs durağını gösterdi ve “Şuradan bineceksin.” dedi. Yürüdüm. Arkamı dönüp baktığımda o çoktan bahçedeki bitkilerle uğraşmaya başlamıştı bile.

Karayazı’yı çıkarmak üzere harekete geçtiğimizde Celal Soycan’dan yazı, Enis Akın ve Seyhan’dan da şiir istedik. ‘Mandolin’i gönderdi. Ancak, *karayazı*’nın çıkması biraz gecikince, dayanamadı sanırsam, az biraz daha bekleyemedi, *Mahfil*’de yayımladı o şiiri. O günden sonra da şiirlerini sadece iki dergide yayımlama kararı almış. Ne zaman şiir istesem, bunu söyledi bana: “sadece *Kitaplık* ve *Akatalpa*’da şiir yayımlıyorum. ‘Siyasi şiirler” sadece *Akatalpa*’nın.” dedi. Ardından ekledi; “ama Adana günlerinizi sizin dergiye yazabilirim.” “Bize şiir lazım; *karayazı*’da bu tür yazılara yer vermiyoruz biliyorsun ki abi.” dedim. “Belki de şiirdir, onlar.” dedi. Görmemiz gerektiğine dair bir şeyler söyledim. Kızdığını hissettim. “Yok, artık evet desen de olmaz” dedi. Kapattık telefonu. Neticesinde Didem Madak gibi ondan da bir tek şiir bile yayımlayamadık. Aradı; aradım. Sorular sordum; cevaplar verdi. Bir gün önce “Bu adam nerelerde acep?” diye baktım profiline. Sabaha karşı uyudum. Çok geçmeden uyandığında telefonuma gelmiş olan mesajı gördüm. İnanmadım. Ortalık kaynıyordu. Ayağa kalktım ve takvime yürüdüm. Yaz geçmemiş daha. Bir Didem; bir de Seyhan...

Eni sonu “geçmiş hatırlamaktır. Her şeyi hatırlayabilirsiniz, bir bakışı, bir kan damlasını, bir kokuyu.” (bk. <http://www.sabitfikir.com/dosyalar/siirin-sansari-seyhan-erozcelik>)

Ben hatırlıyorum Seyhan abi. Ya senin orda durumlar nasıl?
karayazi.editor@gmail.com

BAZI GÜNLER, 10

Adil İZCİ

4 Ağustos 2006

Tesbih ağacının özellikle havuza sarkan ve epeycesi de cansız, kurumuş dallarını bir bir temizledim. Garibimin yüzü gözü ortaya çıktı. Şimdi onun yanı başında, bir elim fesleğene gide gele Abdülhak Şinasi Hisar'ın "Yahya Kemal'e Vedâ" kitabını okumaya çalışıyorum ancak ağustos böcekleri dur durak bilmiyor ki! Bu sırada üst bahçeye bir kuş geldi. Çok değişik bir ötüşü var. Delicesine bir merak içinde kalkıp sokulayım derken... uçup gidiverdi. Kalakaldım öylece. Tespih ağacını anneme benzettim bir ara. Çam ağacını da babama. Bu benzetmelerim çok hoşuma gitti. Nedenini yazarım iyice toparlayınca.

Abdülhak Şinasi Hisar 1900 başlarındaki Paris'i anlatmanın güçlüğüne değinirken, "Bu, uçmuş birtakım rayihaları toplamak istemeye benzer." diyor. Bu söz, geçmişe ilişkin yazmak istediğimiz hemen her şey için söylenebilir gibi geldi bana. Az önce bütün bahçeyi bir ürperti dolaştı. Hiç kuşum yok: Benden başka, ağaçlar, çiçekler, otlar, görünür görünmez yerlerdeki kuşlar... kısaca hepimiz bir haz içinde ne yapacağımızı şaşırık. Şimdi ben o ânın bile ne kadarını yazabilirim? Ki daha on dakika oldu olmadı.

İnsanın bilinçaltı ne tuhaf: Usuma birdenbire bir haftaya kadar dolunaya dönüşecek ay düştü. Kendime şimdiden bunu anımsattım: Aman o zamanları kaçırma!

*

Akşamüstü bahçeye indim. Saatlerce çevreme bakındım ya da bunları okudum: "Yahya Kemal'e Vedâ" ile "Sözcükler" dergisinin ikinci sayısını. "Sözcükler"de Melih Cevdet Anday'ın Abidin Dino'ya mektupları var. O kadar hoş mektuplar ki Melih Cevdet'ten artık yeni bir şeyler okumak olanaksız olduğu için epeycesini başka okumalara bıraktım. Hava kararırken asmanın dalına astığım lambayı yaktım; taşlık pitoresk bir tiyatro dekorunu andırdı yeniden. Orada loşluğun içinde oturmak çok hoşuma gidiyor. "Sağım solum önüm arđım" yeşillik. Ayaklarımın altındaysa yüz yaşını çoktan aşmış taşlar. Daha doğrusu bu işlevleriyle yüz yaşını çoktan aşmış taşlar. Bir ara ayın doğuverdiğini anladım. Solumdan. Zeytin ile çam ağacının arasından. Bütün hayranlığımla bakakaldım. Ah ki ah! Doğanın bağısladığı pek çok güzelliğe hayran olmaktan öte ne yapabiliyoruz ki?

*

Masanın üzerinde küçücük bir fesleğen saksısı bulunduruyorum. Bir elim onda. Ne var ki çok sık su istiyor. Birazcık geç kalsam gücenip yapraklarını buruşturuyor. Bu sevgime karşılık yaptığı ayıp değil mi?

Bugün incirden ilk meyveyi kopardım ve... yarısını kuş(lar)a verdim. Daha doğrusu paylaştık.

*

Yeniden anladım: Ölüm düşüncesi ve onun önünü açtığı, açacağı hemen her ürkütücü duygu artık çok uzağımda.

*

Doğadaki hemen pek çok şey gözlerime o kadar güzel görünüyor ki onları kabaca da olsa yazmaktan kendimi alamıyorum. Üstümden kanatları gümüşten bir kuş geçiyor, bir ağaç eğilip bakıyor, bir esinticik hepimizi birden okşuyor... Hepsi sanki ilk kez gördüğüm, ilk kez yaşadığım... İçimde çıldırtıcı bir sevinç... Haydi Neruda gibi söyleyeyim: "Yaşadığımı itiraf ediyorum." ("İtiraf etmek" yerine artık "açınmak" sözcüğünü kullanıyorum ama Neruda'nın bu sözü aynı zamanda bir kitabının adı. Özgün diyeceğim. Özgün olanaysa dokunulmaz.)

5 Ağustos 2006

Bu gece de öyle oldu: Başımı kaldırdım ki ay! Bütün aydınlığıyla tam karşımda! Oysa başka bir şeydeydi dikkatim: Akşamüstü bir şenlik bir keyifle taşlıkta çay demlemiştik. Sonra herkes işine gücüne dönmüş; ben de kendimi geri okumaya vermişim. Bir ara gördüm ki hâlâ bir buğu tütüyor. Sanki birkaç saat önceki o atmosferi semaver şimdi bir başına sürdürmeye çalışıyor!

"Sözcükler" dergisinin ikinci sayısında Melih Cevdet'in Abidin Dino'ya mektuplarını okuyup bitirdim. Bir ara hepsini yeniden okuyacağım. Buraya aktarmam gereken ne çok şey var! Keşke Abidin Dino'nun yanıtlarıyla bir arada kitap olarak yayımlansa! Mektup yanında yer yer deneme tadı da aldım. Melih Cevdet'in denemelerini çok sevdiğim için böyle bir izlenim edinmiş de olabilirim. Bir yerde: "Leonardo, 'Doğadan öğrenin' demiş. Ne güzel söz! Ben de bir şiirimi 'İnsan öğrenmek için yaşar' diye bitirdim. Sonu yok bunun. Ne dersin? Bu yaşta hâlâ yabancı dil çalıştığım halde, doğaya da baştan başlayamaz mıyım? Hiçbir malım yok, öyle memnunum ki!" diyor...

Yine aynı dergiden Cevat Çapan'ın şiirlerini de okudum. Onları da çok sevdim: Cevat Çapan bazen bir kır insanı, bir çoban gibi geliyor bana. Doğaya ve o tür yaşamlara öyle aşına. Anlatımı yalın ve abartısız. Erdal Alovera'nın şiirlerini de dikkatle okudum ama nerede "Yine çiçekseyen o kadın", "Beni gövdenle yıka" gibi çarpıcı dizeler!

*

Bugün çok sıcaktı. Belki de ondan, ne serçeler ne de kumrular ortalıktaydı. Biriyle bile ses sese olamadım. Hem de akşamüstü iki kez serin sular dökünüp umutla bahçeye döndüğüm halde: Yok yok yok. Bu sıcakta kim bilir nerelere çekildiler?

6 Ağustos 2006

Dün sen misin yakınan? Tan vaktinde başladı serçeler. Şu saate (08.45) kadar ne onlar ötmekten yoruldu ne de ben dinlemekten bıktım.

Söz: Bir daha hiç yakınmayacağım. Şimdi hem türküleri dinliyorum hem serçeleri. Ancak "Bir çift turna gördüm durur dallarda" başlayınca bütün dikkatimi türküye verdim. Bir uçtan öbür uca ülkemizi dolaşıyorum.

*

"Sunar bir câm-ı memlû bin tehî peymâneden sonra
Felek dilşâd eder ehl-i dili amma neden sonra" (Nailî)

*

Öğleden sonra Dereboğazı köyüne gittim. Bir dostumuzun bağ evine. Çam ağaçlarının uğultusu arasında önce o yörede (de) görülen bir kuş türünü öğrendim: Kaya bülbülü. Diken bülbülü diye de anılır. Çok yaşlanmış

DAMLACIKLAR

dostum şöyle anlattı: “Serçeden büyükçe. Kır rengi. Başında sarı lekeler var. Gagasının iki yanı ve kanatları kırmızı. Kuyruk telekleri uzun. Çok uzun ötüyor.” Sanki başka özellikler de eklemişti ama şimdi bu kadarını anımsadım. Sabaha yakın başlıyorlarmış. “Birkaçı birden ama ayrı ayrı ağaçlarda. Biri susunca öbürü, o susunca üçüncüsü. Onlardan önce de ishak kuşunu dinliyoruz.”

Sonra ağaçlardan konuştuk: Dalları ağırlıktan kırılmasın diye meyvelerinin bir bölümü feda edilen elmalardan, siyeç görevini de üstlenen genç bademlerden, bir türlü boy atamayan zeytinlerden, dalları artık iyice hafiflemiş seftalilerden... Çamdaki kuş yuvası bir kış düşmüş. Yerine asan da olmamış. Kuşlar da pek ilgi göstermediğinden... Su bu yıl da çok değilmiş ama dağdan getirilen başka bir su derde derman oluyormuş. Bağvatçıdan falan da söz ettik. Yine ufak tefek hilelerden geri kalmıyormuş ancak işleri de iyi çekip çeviriyormuş. Uzun uzun dinledim yaşlı dostumu. Doğa görgüsü bambaşka bir şey. Bu görgüden geçmeden de bence yaşamının hakkını vermek olanaksız.

İşte bunlardan konuşmanın dinginliği içinde şehre dönüyordum ki birkaç hafta önce Köyceğiz’den alıp kuruttuğum küçücük bir gelinduvağı (begonvil) dalı, aracıma doluveren rüzgârın büyüüne kapıldı ve... uçtu gitti. Yaz kırlarına kaçtı da diyebilirim. Sanırım ilki daha güzel oldu: Gelinduvağı, kaşla göz arasında büyüüne kapıldığı rüzgâra kaçtı. O kadar çok şey anımsatıyordu ki bana...

*

Bugünkü Cumhuriyet’te Ataol Behramoğlu anlatıyor: “Melih Cevdet Anday’a bir gün aşka inanır mısınız dedim, bir tek ona inanırım dedi.” Bu sözü “Rahatı Kaçan Ağaç” şiirini usuma düşürdü. Özellikle son dördlüğünü: “Ona bir kitap vereceğim / Rahatını kaçırmak için / Bir öğrenegörsün aşkı / Ağacı o vakit seyredin.”

*

Saat 23.00 suları. Ay epeyce bir zamandır karşımda. Hayran hayran bakıyorum. Burada bütün güzelliğiyle ortada ama oyun olsun diye bulutların arasına gizlendiği yerler de vardır elbette. İşte oralarda birileri ay ile saklambaç oynamanın büyüüne kapılmıştır şimdi. Hele hele Anadolu bozkırlarında...

7 Ağustos 2006

Dünkü gibi serçe şenliğiyle başlamadı gün. Neden acaba? Ortalıkta olsalar soracağım da... yoklar işte. Yalnız komşu bahçelerden gelen kumru kuğurmalarını dinliyorum. Sanki bu sözümle eğlenir gibi bir serçe çama konup başladı.

*

Ben çok uzun bir zaman içinde gördüğümü yazıyorum. Öbürleri sakın gücenmesin: Rüzgâr en güzel çınarlarla sevişiyor!

*

Akşamüstü 17.30 suları. Ahmet Haşim gibi söylersem kuşlar hâlâ “Âlemlerimizden sefer eylemedi.”

*

Bu gece usumda birkaç hafta önce ilk kez gördüğüm Köyceğiz ile Dalyan var. İki yeri de ilk olanakta bir daha görmek için can attığımı söyleyebilirim.

*

Saat 21.20. Ay çoktan doğdu. Şimdi bahçeye inip izlemeyi sürdüreceğim ama bu gece bana katılacak biri yok. Bir başınayım yani...

daha sıkı sarıldım
sarmaşık gözüyle baktığım kadınlara
dansın büyüünü alıp sana getirdim
yanardağın iç kızılığından
yenile bir sevişmeyi deneyelim
bu akışın sonu okyanusa

hanımelleri boyunca
bir fısıltı yolla
taşın çatlağında uyut beni
ellerinle aldığım ölçülerin
bilmem kaç uyar sana
soluğumdan bir ilik gözü aç yakama
beni serçe parmağın sıcaklığına mayala

bir bardak su desem
hemen dudaklarım gelir aklına
tanrı sudan geçirdi bizi
canımızı alıp çıkacağız bu mağaradan
bir zaman sonra

bir testi dolusu su bırak
gecenin en karanlık yerine
gün ilerledikçe gümüşlenir
dışına vuran damlacıkların alın teri.

HEPSİ BU...

Ya gözümüzü kamaştıran güneş
Ya hüznümüzü alazlayan ayaz
Şemsiyelerimiz hazırды oysa
Yağmur dualarında; yağmadı...

Durmada dudaklarını ısıran
Ey içimdeki sinsî şataraban
Ağının soğuşuyla
Sağalt artık ağrımı

Değerdi uğruna ölmeye
Sersem sinekler gibi
Döv(ün)düğüm camın ardında
Hürriyet... Hürriyet...

Bazen densiz bir tehcidir ömür
Bazen zamansız ağlayan bulut
Dadandığı dal budanınca
Yurduna düşen sürgün karınca

İşte geldim gidiyorum
Bir dem şiir diktim
Kanayan toprağa
Hepsi bu...

Mert ÖZTÜRK

COŞKU NÖBETİ

Bakışları cıvıl cıvıl bir sabah gülümsüyor şehire,
Kaldırımlardan yükselen yalnız gece uçup gitti yarınlara
Yumuşacık teninde kadınsı bir dokunuş var sanki bulutların
Neşeli esiyor rüzgar tıpkı masallardaki gibi.
Düşünüyorum da ya düşler gerçek oldu yada biz düş olduk.

Ünsal ÇANKAYA

KESKİN KURŞUN KALEM

Hulki Aktunç anısına.

biz burada Temmuz'u bekliyorduk yangınıyla, kül kül, savuran
pul pul dökülen şiirlerimiz vardı, yanan şairlerimiz,
alevinde semah duran gönülleri yıkılmış elleriyle
gencecikti o güzelim çocuklar
çocuklarımız.
Temmuz ölümüdü.
oysa
cinnetti
bağnazın, yobazın kinini
caniliğini
tanım için ortalığa atılan sözcük,
bindokuzyüzdoksanüç nasıl yazarsan yaz insanı yakan
yıl diye anımsanıyordu daha yanına Sivas koymadan
ve Madımak utanıyordu, kuruyordu, kahroluyordu
ot olmak ne kadar iyiydi oysa, türkülerde oylumlanmak
otel olmadan.
ikinci bin bitti, üçüncü binden yürütürüz
hâlâ aydınlığı bekliyoruz
insanlığı bekliyoruz
insanı arıyoruz,
temmuz diyoruz, her yıl, yakıyor bizi
ikibinbir geliyor işte, geçiyor işte, yarısı bitti bile
diyemeden
Haziran ders çıkartmamış arkasından gelecek ayın yıllanmış
utancından
kendi vurgununu yapmış sözlüğün argosuna
ölüm ve yangın yan yana duruyordu yıllardır
Temmuz ve yangın yan yana
Haziran direnişti
üretken ellerin nasırlarında
bozuldu gündelik dizini sözcüklerin
argonun dili tutuldu
şiirin yası
iki ucu da sivriltilsin tüm kurşun kalemlerin
saplansın yaprağa ve toprağa
uzanırken dalları ve gülleri
küfürlerden geçsin
güzel sözlerden geçsin
tüm heceler, harfleriyle dökülünler yollara
eksik olanları tamlamak için
yazılmayanları da yazmak için
şimdi gerçekten tam da altından sesleniyor Hulki ağabey
"bir kalem dikin toprağıma
yan yana gelmemiş sözcükler var daha"

Gebze, 30.6.2011

Z. Ersin ERDEM

BOZMAYIN BÖYLE İYİ

Külüstür bir bakış diyecektim
Yepyeni eski bir barbar
Eşinir durur şuracıkta
Cennet cennet dedikleri
Kirlenir Edebalı
"Cehennem biziz" daha iyi
Daha iyi kusuyor bu teknik
Yangını daha bir süslüyor
Daha bir çirkinsiniz
Bozmayın böyle iyi
Alçak bir tarihe
Omuz veriniz baylar
Kesin sivrilirsiniz
Dört başı mamur isminiz olur
Heykelinizi dikerler
Bir düşmeyegörün
Bir düşmeyegörün
İtibardan...

Yılmaz BOZAN

İKİNCİ EL MEKTUP

Karışır ışığa düelloyla
Gölgesi gibi kara kız
Umuda örtü
Düşlere bent

En çok gençlikte hükmeder aşk
Gözlere pusu kurar rastlantı
Hiç kullanılmamış göğüsleriyle
İtibarı suyun
Büyütür eskimeyi
Damarlarındaki illetli kader
Değiştirir rengini kan kanseri
Suyun hatası: insan

Ölüm içinde gerinir her vakit
Kırık dökük anılar çöplüğü
Sonsuzluğa değer kasıkları
Bu ağır bedeni hangi gece taşır
Yaşamak; bir aynaya bakmakla
Geçirmiş gibi gelir
İzmarit kokusudur erkekler
Uyumak ister en güzel uykusunu
Yalnızlık penceresini kapamadan tanrı
Yokluğunda gönderilecek mektuplar
İkinci el mektup olur

İflasların en kötüsü
Günahın ortak ezberi
Gençliğin yaptığı ihanet
Ateşin hatası: inanç

Ahmet CEMİL

KÜL DEN İMGE LER

annem; sakın şaşırma derdi:
tanrının gözyaşındır bu yağmurlar
çiçekten çiçeğe ölümsüzlük
yürekten yüreğe şiir geni taşır lar
zıtların kardeşliğinin yok zamanları
anlıyorum. yanağı bulutlu dağları
yüz sürüyorum deli ormanın uğultusuna
'yol'ların ve 'dağların sokaklarında'
salına salına boy veriyorum ahd ile
karşılarken alyanaklı gün doğumlarını
doralarda ağzımda öfkenin ayazı
yarım kalan hayallerin izinde
ilişiyorum rüzgârı boğazlayan karanlığa
nefesler vezinler koşmalar divanlarla
dili küf(e)leyen dervişlerle konuşuyorum
yaşamak büyü lü bir yarışsa
paylaşmak da neyin nesi diyemeden
ömür çetelesi ölümden mühür taşım alı
diyorlar; şair düş. ey koşmalı
atlara yedi baraj yedi kurşun sıklıdı
sözün dergâhında aşka söz kalmadı
şarap ve barut aynı fiçidan akıyor
nesnelere ve öznelere veranda sarmaşığı
şimdi sen değiliz sen de tanrı
yerel-küresel değ irmenlerle
kundaklanırken
kül'den imge'ler
dil'den şehirler
kurduğumuz kâğıt ülkelerde
zahir(d)en eve dönmek
biraz 'yort' ve 'kârtt-' bir mesele

Engin BERK

AY

Ne yağmurunu isterim güneyin
ne de rüzgarını kuzeyin
şimdi sadece bu kerpiç evin tavanında ay
bir geri bir ileri akşamdan beri
beynimin içinde büyüyor;

yola çık!
yola çık!
yola çık!

her ses susmaz
susmuyor beynimin içindeki beyaz dolunay
yola çıkmış kadar yoruluyorum
nefes nefese bir yalnızlık...

Sinirleniyorum
dilimin ucuna uzaklardan bir küfür gelip konuyor..

Oysa ay ne bilsin
herkes kendi telaşında...

Hakan BİLGE

NEDİM'E

işitilmişti bir vakit şen kahkahası derinliğinden uzak âlemin
sonsuz çınlamıştı. –henüz boşalmıştı kırmızı kadehi
Nedim'in–
yükselerek, yük selerek ki dolaşarak sıska sokaklarını şehir-i
stanbul'un
ah, çarpıp gelmişti ekosu yıkık duvarından serviliğin

zeyl: terk-i cihân eylemedi dünya bahçesinde uyur

Zeynep GÜNGÖR

KAN KESİTLERİ

I.
gücün yeterse bir şair bul acılarına dedi
örtüsü çiçekli öyküsü çorak kadın
kızının bahtını kazırken
erkeğin kasıklarından

II.
her Yusuf'a bir Züleyha diye seslendi / sabır satıcısı
çocuklar devrin kör ebeleri
dağları haritasız düşlerim var
ayaklarımızda kan kesitleri

III.
açtım sevilerimi
sesinsiz kaldım diye fisıldadım
tutup alırken gökten
yıldızın en kanayanını
o an
sahanlığa bıraktı yaşam /yüzünün yükünü
örtmedi kapısını

IV.
tanrının yanına
mavi götürün
korkmayın görünün diye
fırtınalı denizlerden
çakıl taşları topladım hikâyenize
/demedi eşlerimiz/

dünya dümdüz
öküzün boynuzlarında hâlâ misketlerimiz

V.
uzantı sokaklarında söz kuyrukları
bir sabah kalkıp gidilen
liman kentlerinin

gittim

VI
sen yanı başındaydın oysa
usul usul akan nehirlerin

CİNAYET

Bugün bu evde belli ki bir cinayet işlenmiş
Şairin kanıyla yıkanmış irili ufaklı tüm odalar
Saçlarından sürükleyerek taşımışlar cesedi, dizelerinden tanıdım
Kazara kalbimize yazılmış bir aşk şiiri bugün
Üstümüze başımıza bulaşmış

Birinci oda: Loş, hatta zararsız bir karanlık
Kesici aletler sözcükler gibi yayılmış dört bir yana
Koyu kahve perdelerden üzgün sızan gün ışığı
Tam griye boyayacakken duvarları
Kınından çekilmiş bıçak gibi bir acı
İrice bir mezar açivermiş gövdemizin orta yerine

İkinci oda: Tahminimizce olaya şans eseri karışmış
Solgun duvarlarda bir Dali resminin açtığı genişleyen yaralar
Yegâne kederi olmuş duyarlı bir zekânın
Orta büyüklükte ceviz bir masa, sandalyeleri bizlere eksik
Çevresine iliştirilmiş iki küçücük koltuk
Dört bir yana akıl gibi dağılmış içi acıdan boşalmış birkaç şişe
Eskimiş halı gülümsemiyor şairin kalbinde olan bitene
Ortada hiç silah yok, ama her an o sert mizaçlı masanın bir köşesinde
Kırılabilir şişeler
Bu paramparça kalbi kim saklayacak bugün?
Biz iyi biliriz, bir erkek önce kalbinden vurulmalıdır
Sonrası saba makamında yazılmış bir kan masalı

Mutfak: Bir evin cinayete en uygun yeridir elbette
Az yağda hafif kızartılmış yürek
Alkolden hayata yenik düşmüş bir böbrek
Dumandan kararmış bir ciğer
Her kadın gerçekte bir kara deliktir sevgimize
Bu cinayet çatallar bıçaklar korosu eşliğinde değil
Türlü işkencelerle acıta acıta, kanaya kanata
Ama bir şekilde aşkla işlenmiştir

Maktul: Karanlık saçlarında iyi huylu bir alkoliğin izleri
Hayatı geniş kadrolu bir sözcükler ordusu
Katil genç bir kız, onu uykusundan öperek uyandırmış
Hikâyenin kalanı anlatılır cinsten değil, ne mideniz kaldırıır
Ne akıl alır böyle bir yarayı
Onaracak doktor bu dünyada kalmamıştır

Salon: Cinayet masasından birkaç dedektif
Yüzlerinde umursamaz rüzgârlar
Hatta biraz da gülümsemeyle karışık bir alaycılık
Seyrediyorlar eşyaların tarihini
Tam çıkıp gidecekler bir an önce derken dile geliyor içlerinden biri
Diyor ki, bir cinayet işlenmişse bir yerde
Giderek büyüyecek bir yara açılmıştır eşyanın özünde
Bu yüzden onlara da sormak gerek bu sevgisizlik
Daha ne kadar sürecek?
Kararlarını veriyor ve gidiyorlar
Sokağın hemen köşesindeki küçücük birahane
Hazırdır artık kanla yıkanmış geceyi dinlemeye
Camlara vuran yağmur en güzel yerlerimizden kirleniyor
Her şey unutulur diyor içlerinden biri diğerine
Diğeri umursamaz bir eda ile üç ay sonra doğacak
Bebeğini düşünüyor
Yara değil
Dosya kendiliğinden kapanıyor

Serap Aslı ARAKLI

CEVŞENÜ'L-KEBİR*

*Bazen ölmek istiyorum
Beni yeniden doğurman için
Didem Madak*

kaderimi kalbime dinlettim başörtülü bir anne içim
dualarım dahil her yarım şiirim mayhoş mürekkep rutubeti
ah, kısa ya da uzun acıklı hikâye her filmim grapon kâğıtta bile
hayatın gamzelerine aldanmışım ilkin ağzım dolaşık defter gibi
derim ki: hayatı bilmem de gençlik melankoli ve kolonya şişesidir!

ah! âşık ile maşuk künhüme etle tırnak â'dan t'ye dinlesem ömrümü
ömür demişken kalan beş harfim tenimden tinime beş vakit sadece
anne ve babadan yapılma ne kadar şiir var anlatsam herkese
bakarsın aşka, devrime ve dağlara yenilir de kendime gelin giderim
derim ki: hep çocuk kalmak ve içteki simli ağlamaktır Allah!

anlıyorum, ah ağlıyorum! Gebze ve köpekler bile alışmış yokluğuma
Kadıllı köyünde kadısız kedisiz ve kandilsiz sarkaç şimdi zaman
feracem ve teyze fistanım dahil bedenime iki numara büyük her giysim
rüküş hâlim yan komşum dört deftere sığmaz an be an anlatacaklarım
ne cam sildim ne kalp yıkadım dün geceden beri sol elim kan nedense!

derim ki: Cevşenü'l-Kebir'inizi duvara asın Allah'a küsmeyin
tabuta sığıldığı kadardır aşk tende durduğu kadardır ölüm!

* Didem Madak'ın bir şiiri

Gebze, 19 Ağustos 2011

Hüseyin Avni CİNOZOĞLU

CELLAT MEZARLIĞI

kanına dokunur ama halk korkar kamutaydan
isyan eder bizim köydeki rençper lakin bin gözü var Cemahiriye'nin
korkar Cellat Mezarlığı'na gömüldükten sonra bile ünlü cellatlardan
hangi yerli kem söz edebilir Panteon'daki puslu Tanrılara
söyleyemez kendilerine yalan söylendiğini bilir de
mesela Şişli'nin beyaz kadınları İstanbul'un işgalinde
İngiliz işgal subaylarıyla flört etmek için yarıştıkları halde
vatan haini olmadıkları sorusu mühim bir sorudur
bu marazalarına rağmen yükselmiştir Cemahiriye'de soydaşları
vahim bir hata yapmıştır “kahpe olanı” işaret ederken Halide Edib bile
ancak bir deliye hürmet ettiğim kadar değer biçerim Zabetay Zevi'ye
Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi Savunması meşhur sâbık komünist Doğu
yalancı peygamberler sahte şeyhler tehlikeli deliler
ünlü film yıldız manken Bayan Nü dejenere saray ahalsi
şairlik taslaması zoruma gider yüzündeki muhalif maske
hem de velinimet bilir kesesini şişiren piyasa ekonomisini
mum yakar şehit düşen Kordiplomatik mensupları için Kilisede
“İsa'yı öldürmekten hâlâ Yahudiler sorumludur” diye geçse de aklından
Baba

Kız

Kutsal Medya

Bir hamlede haritanın dışında bırakır Ararat Dağı'nı
Çünkü göz kamaştırır Diaspora'nın altınları

NÜ misali poz verir önüne gelen herkese

BAĞCI BURADA DA; ÜZÜMLER NEREDE?

Gökhan ARSLAN

Akatalpa'nın Ağustos sayısında, *Şiirden* dergisinin beşinci sayısında yer alan editör yazısıyla ilgili bir yazı kaleme almış ve bu yazıda genç şiire/şaire karşı takınılan tutuma da itirazlarda bulunmuştum. Aynı yazının sonlarında da günümüz şiir ortamında artık önüne gelenin bir bildiri yazdığına değinmiştim. Geçtiğimiz aylarda çeşitli dergilerde kadın şairlerin bir araya gelip imzaladıkları bir bildiri yayımlandı. Daha sonra imzalayanlar arasında da tartışmalara neden olan bildiri; "Amacı Saptırılmış Şiir Yıllıklarını ve Ödülleri İstemiyoruz" başlığını taşıyordu. Yakın bir zamanda bu bildiriye imza atan iki kadın şairden aynı gün içinde, neredeyse bir saat arayla birer telefon aldım. Yine bu oluşumun içinde yer alan Müesser Yeniay'ın kendilerinden bazı şeyler talep ettiğini söylediler. Bunların da başında Ersun Çıplak ve Gökhan Arslan aleyhine yazı istemek geliyor. Tamam, Ersun Çıplak'ı anladım, sonuçta kendisi bu bildiriye eleştiren bir yazı kaleme aldı. Anlayamadığımsa bu oluşumla benim *Şiirden* dergisine karşı yazdıklarım arasında nasıl bir bağlantı olduğu. Bambaşka bir amaç için bir araya gelmiş insanları, konuyla hiç alakası olmayan bir şeye zorlamak, sonra da itirazlar gelince, "biz sizinle anlaşamayacağız, farklı yollardan yürüyoruz" demek acaba nasıl bir duruşun göstergesidir?

Bunları şunun için söylüyorum; kendi dergilerinde, internet ortamlarında ve dedikodu kazanında beni başkalarından 'aferin' almak için yazı yazmakla ve 'tetikçilik' yapmakla suçlayanların, öncelikle 'tetikçilik' ve 'kiralık kalem' gibi kavramların etrafını iyi çizmesi gerekiyor. Aslına bakarsanız, *Şiirden* dergisinden böyle bir tutumu da bekliyordum. Sonuç itibarı ile aynı insanlar *Akatalpa*'nın Kasım 2010 sayısında yine *Şiirden* ile ilgili yazdığım yazının da aslında Hüseyin Peker'e ait olduğunu dillendirip durmuşlardı uzun süre. Sanırım aramızdan hiç kimsenin *Şiirden* dergisini kendi adıyla eleştirme cesareti ve yeteneği yok. Bu noktada, şu an okumakta olduğunuz bu yazının da aslında Şeref Bilsel tarafından yazıldığını ve altına benim imza attığımı duyarsanız sakın şaşırmayın lütfen.

Akatalpa'nın Ağustos sayısında yazdığım "Kılıcı Kendine Saplama Gereken Demoklesler ya da Son Dönem Türk Şiirinde Arap Baharı Gereksinimi" başlıklı yazıma, dedikodu ve internet üzerindeki haricinde ilk ciddi itiraz Onur Akyıl'dan geldi. *Akatalpa*'nın Eylül sayısında yer alan "Hay Maşallah!" isimli yazıda, ne yazık ki Onur Akyıl da yazının aslında Bâki Ayhan T.'ye ait olduğunu iddia etmekten kaçınmadı. 'Madem yazıyı Bâki Ayhan T.'nin yazdığını düşünüyorsun, o zaman neden beni muhatap alıyorsun?' diyeceğim ama 'Ben sadece fikir Bâki Ayhan T.'ye ait dedim' yanıtını alacağımı bildiğim için demiyorum. Benim yazdığım her şeyi, hatta hatta kişiliğimi bile eleştirebilirsin, ama yazdığım bir şeyin başka birine ait olduğunu söylemek şark kurnazlığından başka bir şey değildir. Açıkçası bu kaçak güreşmek ve yazının sahibine iftira atmaktır. Kuşkusuz böyle bir durumda, benim de Onur Akyıl'a "Hay Maşallah!" yazısının aslında kendine ait olmadığını ve Metin Cengiz tarafından yazıldığını söyleme hakkım vardır. En azından aynı şeyle suçlanmak belki Onur Akyıl'ın zihninde bir şeylerin uyanmasına fırsat verir. Hepsini

bir yana 80 Kuşağı üzerine en çok kalem oynatanlardan olan Bâki Ayhan T.'nin sanki başka birine yazı yazdırmaya ihtiyacı var. En başta bu Bâki Ayhan T.'ye karşı da yapılmış bir haksızlıktır. Bu, Bâki Ayhan T.'yi bu yazıları yazamayacak yetkinlikte görmekten başka bir şey değildir. Zaten Hüseyin Avni Cinozoğlu da önce internette, ardından *Zalifre Yazıları*'nda yayımladığı yazıda benim *yeniyazı* dergisinde kaleme aldığım 80 Kuşağı ile ilgili eleştiriyi de Bâki Ayhan T.'nin yazdığını iddia etmişti. Bu noktada düşünmek gerekiyor. Demek ki Bâki Ayhan T. diye birisi olmasa Gökhan Arslan diye birisi de olmayacak. Ya da Gökhan Arslan diye birisi olmasa Bâki Ayhan T. böyle rahat rahat yazı yayımlayamayacak. Hani arkadaşlar beni tanımamış olsalar, hiç çekinmeden benim ismimi Bâki Ayhan T.'nin takma ismi sanacaklar... İşte tüm bu nedenle, öncelikle Onur Akyıl'ın ortaya attığı bu muhteşem tezi nasıl meydana çıkardığını kesinlikle kanıtlanmasını istiyorum. Aksi takdirde, ben de onun yazdıklarını aslında kendisinin yazmadığını kabullenmiş olacağım.

Aslına bakarsanız, Ağustos sayısında yazdıklarımın genel anlamda *Şiirden* dergisinin yayın kuruluna yönelik olmasına rağmen, itirazın Onur Akyıl'dan gelmesi oldukça ilginç. Ama asıl ilginç olan Onur Akyıl'ın yayın kurulu üyelerinden Müesser Yeniay ve Volkan Hacıoğlu'nun avukatlığına soyunması. Yani bu isimlerin hiç ses çıkarmayıp, itirazlarını Onur Akyıl'a devretmelerini düşünmek gerek. Üstelik ben o yazıda adı geçen şahıslar için 'iyi şair' ya da 'kötü şair' tanımlaması yapmadım ki. *Şiirden*'in bahsi geçen editör yazısında genç şairler yerden yere vurulurken, bu isimlerin 'en donanımlar zaten *Şiirden* etrafında toplanmışlar' sınıfına hangi kriterler göz önüne alınarak dâhil edildiğini sordum. Ve şimdi bir şey daha sormak istiyorum; uluslararası etkinliklere katılmak, çok sayıda bildiri sunmak ve şiir çevirileri ortaya koymak, bir kişinin 'donanımlı' ve 'iyi şair' olduğunun kanıtı mıdır? Daha doğrusu tüm bu etkinliklerin 'iyi şair' için yeterli olup olmadığına kim karar verecek? Benim itiraz ettiğim nokta da burada yatıyor zaten. Bu isimler iyi şair olabilirler ya da olmayabilirler, ama siz kalkıp da bir dergi editörü olarak en iyilerin sizde olduğunu iddia ederseniz, içine düştüğünüz durum kendi çıkardığı yıllığa kendi şiirini alan şairlerden farklı olmaz. Bırakın o isimlerin nasıl bir donanıma sahip olduğuna başkaları karar versin.

Onur Akyıl'ın yazısında çok ilginç, benim bile düşünemediğim saptamalar var aslında. Mesela birilerine şiir ithaf ederek gemimi yürüttüğüm ve bu sayede kaptanlık yaptığım. İşte tam da bu nokta, Onur Akyıl'ın sapla samanı birbirinden ayıramadığı, elma ile armudu toplamaya çalıştığı yer. Yani, Onur Akyıl benim yazdığım yazıya karşı bir şeyler mi karalayacak, yoksa benim şiirlerim üzerinden bana mı yüklenecek karar verememiş. Şimdi bu durumda ben de işi gücü bırakıp konudan uzaklaşsam ve Onur Akyıl şiirinin gittikçe arabeskleştiğini ve eril bir söyleme yaslandığını mı söylesem? En iyisi esas konuya, yani ithaf şiirlere dönmek. Onur Akyıl'ın söylemine bakılırsa sanırım başkalarına şiir ithaf eden herkesin bundan sonra yazdıklarında daha dikkatli olması gerekiyor. Evet, alışkanlıktır, ithaf şiirlerim oldukça fazladır. Hatta *Afrodisyas Sanat*'ın Eylül-Ekim 2009 tarihli sayısında Onur Akyıl'a da ithaf ettiğim bir şiir de vardır ve kendisi bu şiiri beğendiğini söylemiştir. Bu noktada merak ediyorum, acaba Onur Akyıl bu şiirle benim gemimi nasıl yürüttüğümü, bana nasıl kaptanlık yaptığımı da açıklayabilir mi? Şükür ki, hangi kılavuzun karga olup olmadığına karar verecek bir dirayetim var. Eğer gerçekten Onur Akyıl birilerine şiir ithaf etmenin başka anlamlar

taşıdığını savunuyorsa, Türk şiir tarihini, mesela Mehmet H. Doğan'ın *Hece Taşları*'nı, Fergun Özelli'nin *Kovulmuşlar*'ını ve Hüseyin Alemdar'ın *Vakitler İncelikler*'ini bir çırpıda kaldırıp çöpe atabilir. Yoksa Cemal Süreya'ya ya da yaşayan başka bir şaire şiir ithaf etmekle; şiirlerini 'Milena'ya ya da 'Elitsa'ya yazmanın bir farkı olmadığını bilmesi gerekir.

Belirtilmesi gereken bir nokta var. Onur Akyıl hiç merak etmesin. *Şiirden* dergisinin 5 sayısı da bende mevcuttur. Hatta Metin Cengiz'in neredeyse bütün kitapları da. 80 Kuşağı üzerine yazılmış bütün kitapları ve dergilerde bağımsız kalmış yazıları da kitaplığında bulabilir. *Şiirden* dergisini okumadan dergiye saldıracak kadar cahil değilim. Üstelik *Şiirden* dergisinin internet sitesinde Onur Akyıl'ın şiir kitabının isminin "Vietnam Savaşı" olarak yazıldığını fark edecek kadar da dikkatliyim. Ama Onur Akyıl beni ben daha piyasada yokken çıkan dergileri bilmemekle suçlarken, oturup biraz düşünmesi gerekir. Hadi diyelim ki Onur Akyıl 1997'den itibaren *Dize*, *Damar*, *Poetik'us*, *Kül* gibi dergilerde yayımladıklarını görmedi... Yine diyelim ki Gökhan Arslan'ın Mevlana'nın sözünden bile haberi yok... Ama Onur Akyıl beni geçmişini bilmemekle suçlarken, en azından Osman Çakmakçı ile Bâki Ayhan T.'yi hangi noktada birleştirdiğini merak edip, hiç mi dergi karıştırmadı? Eğer karıştırsaydı benim onları 'tasfiye' ve 'miat doldurma' noktasında birleştirdiğini ve bunu Bâki Ayhan T.'nin *Milliyet Sanat*'ta çıkan yazısından değil de, yine Bâki Ayhan T.'nin kendi çıkardığı *Budala* dergisinin 25. sayısında (Eylül 2003) yer alan "Soylu Yenilikçi Şiir Manifestosu"nu kaynak göstererek yaptığını bilirdi. Ya da hiç olmadı diyelim, Bâki Ayhan T.'nin 80 Kuşağının miadını doldurduğuna dair sözlerini, *Zaman* gazetesinin eki olan *Kitap Zamanı*'nın 1 Ocak 2007'de çıkan 12. sayısında, Murat Tokay'la yaptığı söyleşide tekrar yinelediğini okuyabilirdi. Yoksa bir insanı okumamakla, geleneği/geçmişini bilmemekle suçlamak en kolay iş. Ben Onur Akyıl bunlara bakmadı diye onu aynı itham altında bırakacak değilim elbette. İş eğer meydana çekilip sorgulanmaksızın ona da itirazım yok. Zaten benim istediğim de bu. Yani artık birilerinin meydana çekilmesi, ardından da şayet gerekiyorsa şiirden çekilmesi. Eğer bunun için şiir ringinde acemi boksörler misali dayak yemem gerekiyorsa, çıkar adam gibi dayağımı da yerim. Ama kaçak dövüşen boksörler gibi ringe çıkıp, rakip boksöre 'sen aslında bu değilsin, sen başkası adına dövüşüyorsun' diyerek hakaret de etmem. Hele hele şiirle uğraşan ve az çok yakından tanıdığım birini neredeyse Nâzım Hikmet düşmanı yapmak gibi bir niyetim de yoktur.

Benim Onur Akyıl'ın *Şiirden* dergisinde yaptıklarıyla ilgili bir sıkıntım olsaydı, muhababım zaten kendisi olurdu. Aksine Onur Akyıl'la aynı fikirdeyim, bırakın genç şiir/şairi yaşça ve duyguca kendisine daha yakın olan diğer genç şairler değerlendirsin. Benim zaten buna bir itirazım yok. Benim itiraz ettiğim nokta *Şiirden* dergisinin genç kuşağa karşı takındığı tavidir. Acaba *Şiirden* dergisi ve Metin Cengiz, genç kuşağı iftira atmakla, yalan dolanla, bel altı çalışmakla, karalamakla ve şiiri magazinleştirme ile suçlarken; başta Onur Akyıl olmak üzere dergide yer alan diğer gençler neden hiç seslerini çıkarmıyorlar? Bu isimler kendilerinin genç olduklarını mı kabul etmiyorlar; yoksa kendilerini genç kuşağın diğer şairlerinden mi ayırıyorlar? Yoksa Metin Cengiz'in dediği gibi, gerçekten de şiir adına en donanımlı gençler *Şiirden*'in etrafında mı toplanmışlar?

KÖR KUYU

"daha" dedi biri
"uçurum dipsiz" dedim

"daha" dedim
"kuyu kör" dedi biri
"dahası yok ki"

kördü
lakin gözlerime sığmadı
dibinde gördüklerim
uçurumdan sarkarken ayaklarım
gözlerimi çoğaltma telaşındayım

kuyuya bir taş attım
ne yankısı döndü
ne taşım
-ben de dönmedim-

"varlığın eskizisin" dedim
yokluğa

"daha" dedi
"az daha..."

Eğer öyleyse, diğer bütün dergiler bir araya toplanalım ve dükkânları kapatalım...

Gelelim 'seksenli dönemde sadece bazı şairlere methiye düzen Bâki Ayhan T.'yi aklamaya' meselesine. Kim bilir, sorun belki de budur; yani Bâki Ayhan T.'nin 80 Kuşağının bazı şairlerine methiye düzmemesi! Açıkçası bu beni hiç ilgilendirmiyor. Bâki Ayhan T. birilerine methiyeler düzmüş, birilerine saldırmış, bunlar hiç umurumda değil. Kendisiyle öyle sanıldığının aksine bir dostluğum filan da yoktur. Sadece bir dergide yıllıklarla ilgili söylediklerim yüzünden küçük bir tartışmamız ve geçen yıl Tüyük Kitap Fuarı'nda karşılaştığımızda bu konu üzerine 10-15 dakikalık bir konuşmamız vardır. Yani Onur Akyıl'ın Bâki Ayhan T.'yi kendisinden daha az tanıdığımıza emin olabilir. Ama açıkça belirtmek isterim ki, eğer benim 80 Kuşağı, *Şiirden* dergisi ve Metin Cengiz'in söylediklerine karşı yazdıklarım Bâki Ayhan T.'nin düşünceleri ile bağdaşıyorsa, altına imza atmasam da, söylediklerini ve yazdıklarını desteklerim.

Amaç bağcıyı dövmek olunca ister istemez kaçak güreşmek devreye giriyor. Bu arada olan tabii ki üzümlere, yani şiire oluyor. Bağcı yediği dayakla kalsa yine iyi. Hem dayak yiyor, hem de 'bu üzümler aslında başkasının' deniliyor. Yani ne üzümlerin kendisine ait olduğuna inandırabiliyor, ne de gerçek bağcıya neden gidilmediğini sorabiliyor. Yani ister istemez bir "Hay maşallah!" da ben çekiyorum. Başta da belirttiğim gibi, Onur Akyıl'ın benim Bâki Ayhan T.'nin yazısının altına imza attığıma dair tezini bir zahmet kanıtlamasını kendisinden rica ediyorum. Yok, eğer kendisi Metin Cengiz'in genç kuşağa yüklediği 'karalama', 'iftira', 'bel altı vurma' gibi özellikleri kendine yakıştırıyorsa ona da bir şey diyemem. Kendisine karşı çıkanları bu tür sözlerle yerin dibine sokmaya çalışanlar, kısa bir süre sonra başlarını kaldırıp yukarıya bakmaya başlarlar.

ERSUN ÇIPLAK İÇİN ZORUNLU YANIT

Fuat ÇİFTÇİ

Söz başlamaz, ağız ıslanmadan...

Bir edebiyatçının piyasa dilini konuşamayacağına inananlardanım. Reklam, medya, piyasa alışveriş dünyasındaki dilden bağımsız olmalı edebiyat diye düşünmüşümdür. Değerlerimi kaybederim çekincesiyle edebiyat tellalarına uzak durmayı yeğledim.

Zihin ve kalp koridorları *edebiyat dışı rüzgârlara* açılmış, dedikodu üzerinden, ikiyüzlülüğünü afişe edip primlendiren insanların, eleştiri adı altında söyledikleri ne çok rağbet görüyor diye de gülümsüyorum. Düşmanlık ya da madara etme parametreleri dışında bağımsız yazı yazamayan yeni yetme eleştirmenler, dergilerin er meydanlarında, kendilerini edebiyat tanrısı olarak görüyorlar ya, kolay çizilen *bir günah keçisi portresiyle* yazdıkları (*Baldır-bacak, dedikodu edebiyatı ve kokuşmuşluk vizyonları eleştiri olamaz değil mi?*) kalemimi hançerlemeye yetiyor. *'Ben bilirimci' hegemon(ik) depresif yaklaşımlar canımı sıkıyor*, zira deşifre edebilmem için sahne hazırlanıyor.

Ersun Çıplak'ın Akatalpa'daki benimle ilgili yazısı, dedikodu üzerine kurulmuş, patrona yaklaşan personel müdürü, üretim mühendisleri edasıyla, sırf Sabit Kemal Bayıldiran'ı öne çıkarma, Fuat Çiftçi adını vebalı durumuna düşürme ereğiyle kurgulanmış safsataları barındırıyor. Facebook'taki kimi özel yazışmaları dergideki köşesine taşıyarak, bilgi parçacıklarını duyumsal imlerle ateşliyor, nihilist kucaklayışıyla hep bilici tavırlar sergiliyor. Eleştirel aklı törpülemek, kendi bakışının kılavuzluğunda diğerlerini yok saymak, son dönemin diyalektik yöntemi olsa gerek. Kof bir misansenle konuşmak, neden-sonuç bağlarını ikircikli kılmayı sağlamaz mı? Çıplak'ın yazdıkları, belli bir sistematiğten yoksun tepkisellikleri sunmaktır. Harmanlanmış saldırgan vuruşlar savuran Çıplak, düzen içine girme ile kendi yazdıklarını pazarlamaya yönelik endüstrinin çarkları arasında, medyatik varoluşa endekslenmek mi istemektedir de, duyularla, dedikodularla bayır aşağı konuşmaktadır? İspat beratını sunmadan, yapay ve görece söylemlerle, hazırı oynamak isteyen oyuncunun yönetmenliğe soyunması gibi, belli kişisellikler etrafında şovlarını yapılandırmaya çalışmasının neresine eleştiri diyebiliriz ki... Kendi kendisi için söylem oluşturmak, kendisini değer ölçüsü olarak yazın dergilerine sokuşturmak... Kişinin, edebiyat yaparken kendisiyle yüzleşmesi, söylediği her şeyin hesabını vermesi gerekir.

Kendini konu mankeni olarak sunan teorik güzel tümceciklerle, önyargı ahmaklığının gelenekçi takıntılarına göz kırpan, sanal □leminin dedikodularıyla kendisini pompalayan, eleştiriye kendine kalkış üssü yapamamış yazarların-şairlerin, yazın dergilerini kıraathane topluluğuna evirdikleri ortada değil mi? Şişkin egolarla ortalıkta gezinip eleştirmen mumyası gibi soluyarak, saldırganlık edalarına bürünerek ne edebiyatçı olurunur, ne de başka şey. "İkiyüzlülüğü kabul eden ayrıcalıklı sefalet"leri ile Ersun Çıplak, sataşmaya, körlük ve rastlantısallık kazandırmaktan başka bir şey yapmamış, *kendisini dokuyan ipliklerin görülmesine izin verecek kadar* baskakalıp çiziktirmelerle gündemde olmak adına *dedikodu nevroitiklerine* adımı

Yasemin YAŞAR

CÜMLE KAPISI

Parmaklarına mavi harfler ulanmış
Yağmurlu bir ikinci sonrasıyız
Susturulmuş gölgemize
Soluksuz korkular bilerken
Yaralarımı seven kara çocuklar gibi çoğalıyoruz.

Günahkârız Havva'dan bu yana
Tanrı'nın huzurunda taş ve ten'iz
Gövdemize dar düşler neyimize
Retorik bir sevişmeyle ölüyoruz

Ellerinizi intihar süsü verilmiş cinayet geceye
Kalabalık hikâyenize iliştilmiş
Anonim bir kuruntu saçlarınız

Doğudan eser demişti
Unutacağımız rüzgârlar
Kendini gökyüzünün oğlu zannediyordu
Gülmüşünüz fasılalarla

Yaşadıklarımıza yordüğümüz
Ağladığımız
Kınadığımız,
Hiç sebep yokken pişman olduğumuz
Cümle kapısından kovulduğumuz
Aşklarımız olmuştur
Bu da böyle biline...

Eylül 2011

bulaştırmıştır. Çıplak, *yığın edebiyatı* yapmaktadır; hepsi, bu!

Edebiyat, her zaman medyatik gösterilere, başıboş tınılara, boşboğazlıklara, kısacası popüler olana sırtını döner. Varoluşsal boşluğun kendini gösterdiği maskeler ve kılıflar da eleştiri olamaz. Güçlü başkalık tınısına kapılarak oraya buraya saldırganın adını varın siz koyun. Kara çalmanın, "slogancılığın" darağacında, keyfi bir imparatorluk kurmuş Ersun Çıplak, hayırlı olsun. Yeterli bir entelektüel hazırlıktan yoksun olduklarından, çabucacık yavan ahlakçılığa ya da görüş alanı sıfır pragmatizme sapmış yeni yetme eleştirmenlerin yolu açık olsun. Keyfiliği, kayırmacılığı, hizipçiliği paldır küldür eleştirilerine (!) (dedikodularına) kadar sokan Çıplak'ı konformist ve kinik ahlakçılıklarıyla baş başa bırakıyor, yazın dergilerini, kendi kodamanlarını toplayan birlikçi bir miting alanı olarak görmekten vazgeçmesini salık veriyorum. Saygınlık kazanmak için çabalayan bir işletme gibi isim yapma kaygılarıyla, formüle ettikleri teorileri -problemlere saldırmadan ve onları çözümlenmeden- cılız, bir o kadar da yetersiz olan öngörülerıyla etrafa saçan vasat yeniyetme yazarların *çürüyebilir olanla beslenenmemeleri* ve dedikoduyu "yaşantı kumbarası" olarak görmemeleri arzumdur.

Periyodik olarak Fuat Çiftçi'ye çatılması bağışıklık yaratıyor galiba...

GİTMEK KUŞU

Bana rüyalarını anlat Esmâ
akıl çukurunda bir eski sapan
değmişti eline
çocuk yüzlüydü vurduğun tüm kuşlar
ya da Ülkü Tamer'in can sıkıntısını
avlamıştın tek hamlede
iyisi mi
kuş dilinden bir sızı anlatsın bunu

Bana kadınlığın lacivertini anlat!
büyülü saatin akreple yelkovanını
akrebin bile yelkovanı var Esmâ,
benimse yalnız kollarım ve
ritmi aksak "tik-tak" larım
Senli anlardan

Nasıl oluyor da çizgilerinin
bizi yanlış yollara götürdüğü
yüzleri seçiyoruz Esmâ?
düzlükte bakakalıyoruz
dümdüz bir ovada
birbirimize...
olsun! sen yine;
kelebek renkli misketlerini,
mavi tebeşirden sekseğinin sekizini ve
sahil salıncaklarını taşı bana
uzun eteklerinde

Kar neden yağmıyor Esmâ?
belki hiçbir yerindeyiz hayatın
bizim durduğumuz yerde
hikâyeler tamamlanmıyor
bu yüzden korkunç düşlerden
tereddütsüz öykülere dek uzamalı
bir kadının yolu

Yürümelisin Esmâ ,
güneş ancak geceleri kaçabiliyor senden
tüm gündüzlerini çalıyor olmasına rağmen
yatağına bağışlıyor seni hep
senden rüyalarını istiyor o da
belki de geçmişine yazdığı
mektuplardan birkaç kelime
Annenle başlayan
derininden kur ilk cümlelerini
saçlarınla ayna arasındaki tedirginlikten
bir tutam koymalısın ki
onlar da anlamalı
hayallerinin kırık aynandan yansıdığını

Bana kör aynasının pasını anlat Esmâ
gözlerinden şişkin bir gebe
nasıl görünür aynada öğrenmeliyim
O göz bebeği büyüüp Pamuk Prenses gibi
açacak yalanların kurdeleden bağını
Köşebaşlarında bana sırlar vermelisin Esmâ,
Anlatmalısın ki
tüm gerçekleri ağlamalı hayatın /..

ŞİİR GÖZYAŞINI KOVAR

Ahmet Uysal'a

Uysal sözcükleri maviye bandırır, umuda yazardı Troya'nın
nefesini. Yüzü güneşe doğru nöbette. Toprak ve servi
derinden öper teni. Giderken sesini bıraktı... Denize
gözlerini. Aşk, Mecbure Abla'ya emanet etti. İnatçı günlük
yaz diyor Antandros'ta ölüm, yemyeşil uzanmaktır
Altınoluk'a.

Tenha eteklerine örter Ağustos sıcakını

İ
Da

Zeus! Üflediğin kızgın ateş hâlâ insan! Şerefe kalkıyor hırs.
Teyzeler, dayılar, yetimlerin gözyaşları omurgalarımız.
Ölürken çıplaktır eller. Unuttunuz

Yakan bir topun ucunda başlayan çocukluklar, kırlara ekilen
düşleri yeşertir. Sofra kurulurken şeytan tepesine, arsız bir
oluktan akan sözcükler söndürür yakamozları. Geceye
gömerken körfezi mahzundu deniz. Ölürken şairler şiir
gözyaşını kovsa da dişlenen umudu, Uzak Mesellere*
yazardı Ahmet Abi

*Uzaklıklar Meseli Ahmet Uysal'ın kurşun kalem ed.
dergisinde Temmuz 2010'da yayımlanan şiirinin adı

Mağusa, Ağustos 2011

Sen bana el sallarsan
kuşlar da üzülür mü Esmâ?
en çok da hüthüt kuşu
öne eğer başımı...
Tüm kuşlara söylerim
"Kuşkusuz bir Kaf Dağı vardır" diye
Sahi Esmâ,
Vardır kuşkusuz bir
Kaf Dağı senin ardında!

Umutsuz olmamalısın...
Söz...
Samatya'da sık sık tanışacağız yeniden
Üzülmemelisin Esmâ,
Söz...
otobüslerde kurduğum
hayalden suretleri görmeyeceğim
bir daha camlarda!
Kaçmamalısın ...
hep eksik soluklanacağım
şarılrken sana, söz...
Ürkmemelisin Esmâ,
Sen ki
gitmek kuşu...
gitmemelisin,
rüyalarından daha uzaklara...

18 Ağustos 2001

ŞAİR GÖÇEBEDİR

şairlerime dindarlık sinmeden önce
yazıyorum size çocuklar bu mısraları,
öpülesi yanaklarınızı babalarınızdan
daha az severek. kapitalizmin köpekleşmediği
yerlerden yazıyorum sana mısralarımı sevgilim.
seni aldatıyorum bulutların şarkılarında,
yüreğimin pütürlü gürültüsünde sesini bastırıyorum.
esmer tenli kadınlardan adlarını öğreniyorum senin.
Karpuz çardaklarının serin gölgesinden
bakmak için sana, yol kenarlarındaki
tüm kızları öpüyorum, küçük küçük
topluyorum seni asfalt sıcaklarında.
Yollarda iri ve üniformalı adamlardan
ayıp sözlerle geçiyorum, sana söyleyemem dediklerimi,
babam polis çünkü abim asker.
Kimlik sorgularımda cebimden hep ekmek
kırintıları döküyorum,
hamurdan ve inançtan başka ne bulabildiler
sabıka kaydında, bilmiyorum

bilirsin babam mahpustu delikanlı yaşında
kafa tuttuğu bir dünya vardı aklında
şimdi değiştirmek istediği dünya gibi oldu
hep tüccar hep acımasız hep kör...
kunduraları artık başka memleketlerden
gömleği çocuk işçilerinin çalıştığı bir fabrikadan
sahi baba sen neden yatmıştın mahpusta onca yıl
beni ve evimizin arka bahçesini bırakıp neden...?
sen adımlarını ne güzel eğerdin yollara oysa,
ben pencerenin kuytusunda beklerken.
annem ne güzel kokardı sen gelince eve
dünya kardeş orman olurdu yürüngende

yılları askıya alamıyor insan, yahut bir kazak gibi
katlayıp bir sonraki kışa saklayamıyor.
zaman kadife ayaklarıyla eziliyor yumrularımızı
ve biz şaraba öykünüyoruz bu yüzden.
şairlik ucuzluyor, arabesk muştuluyor kapımızı,
hep veresiye yaz sen bana bakkal amca
hep en ucuzundan ver sigaranın
güzel düşlerimi de satılığa çıkar, ya da ihtiyacı
olana bağışla Allah rızası için.
size günahkâr kentlerden yazıyorum çocuklar
kulaklarınızı tıkayın, sözlerim sakıncalı masaldır
bundan gayri, cahil ve çapkınlardan olmayın.
durulmuyor sığınaklarımızda yoldaşlar
sakıncalı/ajan olmamak için yeni dünyada
çamaşır iplerine mandallıyorum kendimi
ve herkes gibi kendime göçüyorum.
sana ucuz romanlardaki kahraman tadını vermeden,
sıyırıp kemiği etten, doğruyu yanlıştan
önüne atıyorum sevgilim.
göm beni belleğinin karanlık bahçesine.
adımı şaire çıkar, adımı göçebeye...

Ağustos 2011

VAROLUŞUNU BİLGECE KUCAKLA

Varoluşunu bilgece kucakla
Ayarlanamaz saatin durmadan
Gösteri görkem saçsa da
Sonu hep tatsızlık yaratan

Ölümcül korkuların ta kendisidir
Yıkıma yaklaştıran tüm gözelerini
Ölüm sistemini kapatandır
Panikse sistemden silen seni

Gözlerin yanıldan kurtulamıyorsa
Bakış açını düzeltmenin sırasındır
Gülücükler yüzünde kırışıklıkça
Ruh bahçende dinginlik esintisidir

Gezegeninkinden geniş dünyanda
Yenmekle yenilmek birbirini yer
Umutsuzluklarının puslu karanlığında
Gölge değiştirir dost ve düşmanlar

Benden hoşlandın ama sevemedin
Yüreğimdeki kırgınlık değil kırgınlıktır
Tutturduğun yolu kaybolmadan bırakabilirsin
Döndüğünde sana başka omuz gerekecektir

Aşkı aş kadar önemsemeden
Yaşayacakların açlığını artıracaktır
Pişmanlıktan gecikerek söz etmen
Yabanıl bir yalnızlığı buyur edecektir

Tazelediğin inancın belki iyi gelebilir
Kuşkuların açtığı görünmez yaralarına
Doruktan dibe düşmek us sarsıcıdır
Silkin ve başla yeniden tırmanmaya

Varoluşunu bilgece kucakla
Kurulamaz saatin durmadan
Gösteri gözleri kamaştırırsa da
Sonu hep can sıkıcı ve çıkarıcı

PENTİMENTO

Gültekin EMRE

“Sey’an”, “di mi” sen aramızdasın? Çocukluğuna gittin yine, hep yaptığın gibi. Ama geleceksin. Yalnızca oraya saklandın bir süreliğine yaşamak denen bu zor, hem de nasıl yorucu oyundan kaçıp. Çocukluğunun dilini yeniden kazanmaya (şiiirlerinde olduğu gibi), yeni yazacaklarına malzeme, görüntü, imge toplamaya. Anılarının ip merdiveniyle sondan başa şiir yolculuğuna çıktın “di mi?” Çocukluğunu yeniden (en baştan) yaşadıktan sonra o unutamadığın bilinçaltı görüntülerle bir araya gelip (bulursun sen o puslu, silik görüntüleri), sararmış onca fotoğrafa bir bir can verip, ölmüş arkadaşlarını diriltip yeniyetmelige (sivilceli ergenliğe) adım atacaksın yine “di mi”, “Sey’an”? İlk aşklarının burukluğu, terleyen avuçların, korkuların, heyecanların, bastırılması zor cinsel isteklerin, âşık olduğun kızların tenleri, terleri... şiirinin uç vermeye başladığı o duygu ırmağında yıkandıktan sonra seni yavaş yavaş belirlemeye, biçimlemeye başlayan siyasi düşüncelerin de elinden tutacak baştan sona doğru çıktığın anılar yumağını çözmeye çalıştığın yolculuğunda, “di mi?” aramıza geri döneceksin “di mi” “Sey’an”? Unutulmaz arkadaşlıkların, bıktırıcı derslerin, biri bitip biri başlayan okulların, adını yazıp durduğun sıraların, iyi kötü sende iz bırakan hocaların, onca sınav heyecanının, kaçamakların... aile içi gözlemlerin (anne-baba portreleri, otoriteleri)... hepsi şiirinin dilini, avlusunu, omurgasını oluşturuyor “di mi”, “Sey’an”? Sana küçük kardeşim diyen Haydar Ergülen’in dediği gibi: “Çıkışından itibaren ‘özgün’ün. ‘şiirin bir ‘dilişi’ ve ‘diliçi’ sorun olduğunu erken kavrayan nadir şairlerden”din. Hep “dile oyna”ydın. “bu, kelimelerle oynamak gibi bir reklamcı işinden çok, mesleğini ‘dil’ haline getirmiş bir insanın işi”dir sende. “eski ve yeni Türkçelerin dili olmuş bir büyük şair” oldun “Şiir Atı”na binip gitmeden önce. Evde, sokakta, arkadaşlarında duyduğun, konuştuğun Bartın lehçesini şiirinde ağırladın; dizelerine, şiirlerine güç verdi ilahiler, ninniler, maniler, türküler, halk şiiri kalıpları. Şiirinin omurgasında dünya şiirinin izleri görülür Kavafis, Osip Mandelstam (bu iki şairden şiirler de çevirdin), Ece Ayhan ve Hilmi Yavuz’dan beslenerek, onlardan el alarak. Varla yokluk arasında bir yerde olduğumuzu –“Vâridik, Yoğidik”- hep anımsattın bize “di mi”, “Sey’an”? Son kitabına “anlatı” dedi bir gazete, haberin olsun. Gül, gülümse, kahkaha at... diye yazıyorum bunu. Hep bütünü, temayı, tamı sevdin; parçalarla uğraşmadın hiç. *Yeis ile Tabanca*’yla yol çıktın, çıkış o çıkış, yol o yol! Sözcüklerin katlarına, katmanlarına, sıralarına, sırtlarına, üzüntü ve acılarına, varmak, ermek, ulaşmak için şiire sığındın, alfabelere, harflere, hecelere... biçimi de önemseydiğini göstererek. *Hayal Kumpanyası*, bir başka menzil oldu şiir dünyamız için. Hayalsiz şiir, şiirsiz hayal olmayacağına göre, bir de kumpanyayla başka bir sesi, şiiri, anlatımı, imge dünyasını getirip koydun önümüze anlatır gibi yaparak, daha çok dinleyerek biriktirerek hayatın özünü; önünü ardını; konuşur gibi. *Kır Ağı*, şiir yolculuğunun hece taşlarından biridir şiirini kurma yolunda “di mi” “Sey’an”? Senin sen, sesinin kendi sesin olduğu kitaplarından biri ve senin şiir dünyamızdaki yerini iyice sağlamlaştırışının da kanıtı: *Gül ve Telve*. Faldan şiir çıkararak şair olarak şiirinin gündemini esaslı bir biçimde belirledin tok, dik duruşu hemen belli olan

sesinle. *Şehirde Sansar Var!* Seni sansarla özleştirdi, eşleştirdi ve ikinci adın oldu “sansar” arkadaşlarının arasında. Kentte kazı çalışmaları yaptın (yaptırdın) arkeolojik bulgulara, tarihe, geçmişin dehlizlerine dalıp çıkarak ve parçalanmalara, kırılmalara, kırgınlıklara, ayrılıklara, ayrışmalara, alevlenmelere... savrulup durarak. Kullanmayı sevdiğin *Yeis*, senin en değerli sözcüklerinin en başında geliyordu, (belli ki) kitaplarının başlığında selamlayacak kadar. Acıyı başka coğrafyalardan değil, hayatımızdan, özümüzden, kendimizden, sevdiklerimizden, düşlerimizden, çocukluğumuzdan sağıp durduğumuzdan kanıtı, toplama, yol göstericisi, işareti... olarak: *Yağmur Taşı*. Taşın sabrına, gizine, katlarına, huyuna, kunt duruşuna, tarihle kurduğu köprüye, renklere, verilere, değerlere, değişmelere... alıp götürdü okurunu taşın dünyası, büyük suskunluğu, düşünceli hali. *Vâridik, Yoğidik*, varla yok arası, gökle toprak parçası, suyla hava ortası, ölümle kalım savaşı, aşkla ayrılık acısı... nerededir, nasıldır... bunu gösterdin bize en yalına, hecelere, hücrelere, bölünmelere, harflere, seslere inerek, indirerek sırtındaki yükleri. Son kitabın *Pentimento* ise çocukluğunun ilk seslerine, görüntülerine, hecelemlerine, emeklemelerine, düşlerine, ninnilerinde, tekerlemelerine... yanaştırdığın kitabın bana göre. İlahi, masal, gençlik fırtınaları, okul sıralarının ağırları, sızları, çırpınışları, omurgaların oluşurken geçirilen, geçilen geçitler... “di mi”, “Sey’an”?

Ne diyor şair arkadaşım, iş ortağın Vural Bahadır Bayrıl *Pentimento* için?

“Hatırlama, düş, pişmanlık, isyan, dil sürçmeleri, biçim deformasyonu, düzyazı, yas, politika, tiyatro (Lillian Hellman), eleştiri, oyunlar, çocukluk, baba, anne, arkadaşlar, yoldaşlık, sırlar, özel hayat, ideoloji, bilinçdışı, kırgınlıklar, arzular, simgeler, kutsal sözler, alfabeler, şarkılar, diller, kastrasyon, aşk, ergenlik...” İşte bu kadar, *Pentimento*!

Doğan Hızlan’ın senin üzerine yazdıklarını bilmek ister misin?

“İnsanın serüvenini şiirleştirirken, iç dünyasının aşamalarını, her okurun bireysel katmanlarını, değişimleri, şiirsel dinamiklerin söz ebrusunu keşfetmiştir.” Şunları da söylüyor: “Şiir nedir sorusunu durmadan soran, her seferinde ayrı ayrı yanıtlayan, böylece bir tanımın içinde kalmayan bir şairdi.”

“İkinci Göç” senin neyineydi, ha? Bizi yalnız bırakıp gitmenin sırası mıydı “Sey’an”? Alacağın olsun!

“Her yer taşı. / Dayanamadık. / Kandık. Kanattık. / Yağduk, yağmaladık. / Vardık./ Bitti. / Kanamadık. / Bitmiyor. / Kanyorum. / **Var mıydık, yok muyduk?** / Yanyorum. / Neye yanyorum.”

“Galiba şair oldum anne...”

Geldi geçti gözümden, gördüğüm hayaller...”

Seyhan Erözçelik, *Pentimento*, Everest Yayınları, Ocak 2011, 93 sayfa.

GÜCÜM YETMEZ

gücüm yetmez geri döndürmeye geçip giden zamanı
karanlığın orduları beni hiç dinlemez
tankları, topları ve kariyerleriyle ilerler nablus'a doğru
konferanslar düzenlenir, bildiriler yayımlanır,
gene de dinlemez, sürdürür yürüyüşünü,
sıvası dökülmüş, kurşunlanmış duvarlara dayatır kendini,
ahşap oymalı dış kapılara, iç avlulara, odalara,
kurumuş incir ağaçlarına, taşlara.

kuzeyde kum şehrini kuşatır vahşet
necef'te kanlı bir gün daha doğar, pazar yeri bombalanır
battaniyeye sarılmış parçalanmış çocuk cesetleri
dolaştırılır sokaklarda, intikam yeminleri edilir bir daha.

doğan güne sözüm geçmez, ateşe hükmedemem,
sınır aşan sular menzirim dışındadır,
ne gençliğe, ne yaşlılığa sözüm geçer
ikisi de ben istemeden gelir ve ben istemeden geçip gider.

hüznüm sinsî bir köpek gibidir oysa
kovsam gitmez, kızsam gücenmez
öfkem kedi gibidir üstünüze patlar sıkıştırılırsa
kendince girip çıkar kapılardan minnet etmez kimseye.

rüzgârın belini bükemem, suyu yönlendiremem,
ateşe öğretemem, küllü söyletemem,
yerinden oynatamam şu taşı, karıncayı bilgilendiremem.

Halim YAZICI**TENDEN HEYKELLER**

sana demiştim
şimdi bir daha diyorum

bırak elinden çalgını. as duvara
düşlerini ve düşen seslerini ölümün

görmüyor musun vandallar tepiniyor
üstünde çalgıların ve şarkıların

sus ve gör heykellerini aynaların
sisten gizlenen tenlerini onların

sana şimdi yeniden diyorum
sakın bırakma çalgını. kalbimden diliyorum

sen bana bakma. ben kendime gidiyorum
duyma bütün bu olanları. ben kendime geliyorum.

A.

Kuzeyde, penceresi kanala bakan kütüphanede,
oturmuş kitap okuyor: Edward the Confessor.
Yeni gelmiş kuaförden, saçları artık dalgalanmıyor.
Bu çağda, parmakları yok etmek ne kolay.
Bir makas yetiyor, bir de alafranga bir imaj.

Aslında doktor. Aynı kentte.
Kemoterapi gören çocuklara ninni söylüyor.

Yanlış yatakların kokusudur kitaplar. İçinden
boğazlar, kanallar akar. Kanalları yapan da
aynı çözülen parmaklar. Kırılan saçlara,
kırılan kemiklere, kırılan aşklara dokunmuş.
Bir Genç Kadın kadar pişmanlık kokar.

Parmaklar yatağa düşmüş.
Sigaranın külüyle oynar.
Parmaklar tanrılara adanmış.
Kitapları tutar.
Parmaklar kanalın ızgarasında birikmiş.
Saçları toplar.

Kâzım ŞAHİN**BU ÇAĞDA NE ÇOK BİLMECE**

erkenden uyandım çiçekleri alıp balkona koydum
kuşlar ağırdan geçiyorlardı gökyüzünü
bendeki dalgınlık
çocukların uykudaki güzelliği
açık hava rüzgârın serinliği
güzel bir ülkede balıkçılar derin bakışıydı

erkenden uyandım çam kokusu ellerimde
dokunmuşum geceden kalma bir bahçeye
elerime bulaşan bir sözlükteki harfler
nasıl toplasam
yılık atlarının anlamsız bakışıydı ikindi
unutuverdim hangi dilde konuşacağımı

erkenden uyandım baktığım şeyelere dönüştüm
tanrının yanında melekler vardı
bir ben varım dedim yalnızlığı anlamaya
kimden kaldı bu bana anlasam
bu çağda ne çok bilmece
en son baktığım suda boğuldum

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Yayın adresi	: Oğuz Eczanesi Atatürk Caddesi 101 / B Osmangazi – BURSA	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

